

DÅK
2026

§14 Motioner

Socialdemokraterna
Norrbotten

§14 Motioner

En stark sjukvård och omsorg

1. Omtanke och värdighet för våra äldre

Det pratas mycket om vikten av att behandla vår äldre med respekt, omtanke och värdighet, detta anser jag mest vara tomma fraser. Idag har vi många äldre, som har hemtjänst eller bor på särskilt boende, kanske framför allt kvinnor som är rädda och oroliga när det kommer till den intima skötseln. Rädda för sexuella övergrepp, eventuell våldtäkt. Vilket vi vet förekommer.

Därför anser jag att man bör ta hänsyn till vårdtagarens eventuella rädsla och oro, och eliminera farorna.

Jag yrkar på:

- 1:1 Att Distriktskongressen bifaller motionen
- 1:2 Att man utreder hur tryggheten i utsatta situationer såsom dusch kan förbättras inom en snar framtid

Älvsbyn 15 november 2025

Anita Backman, Älvsbyns AK.

Beslut:

Medlemsmötet 2025-12-07 ställer sig bakom motionen och antar den som sin egen.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 1

Vi i distriktsstyrelsen håller med om att det är oerhört viktigt att värna de äldre och deras trygghet och rättigheter. Det motionen berör är en fråga om grundtrygghet. Samtidigt som vi tyvärr vet att både sexuella övergrepp (som motionären nämner) och stölder m.m. sker, där äldre utsätts av exempelvis hemtjänstpersonal, så är det kommunens ansvar att se till att detta inte förekommer.

Samtidigt vet vi att våra kommuner här i Norrbotten i dagsläget anställer personer med bristande erfarenhet och kunskap – på grund av den stora arbetskraftsbrist vi idag ser i våra kommunala verksamheter. Detta ställer än högre krav på kommunerna som arbetsgivare i form av introduktion och utbildning – och säkerställande av att dessa individer inte är direkt olämpliga för jobbet.

Socialdemokraterna i Norrbotten anser att staten behöver ta ett mycket större ansvar för omfördelningen av arbetskraft inom Sveriges gränser och säkra att de statsbidrag kommuner erhåller för att upprätthålla den kommunala välfärden inte sviktar. I det avseendet är frågan

enormt mycket större än det område motionären författat sitt förslag kring. Detta är något Socialdemokraterna i Norrbotten redan driver.

Distriktsstyrelsen håller som sagt med motionären om frågans vikt men anser att ovan nämnda krav på staten redan bedrivs och lobbats för, samt att det på kommunal nivå är upp till just varje enskild kommun att säkerställa trygghet för de brukare man ansvarar för som välfärdsleverantör.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att **avslå att-sats 1:2**

2. En söndertrasad äldreomsorg

Ett underbart arbete där kompetensbristen är stor och förväntas bli större för varje år som går. Att människor inte väljer att arbeta främst i äldreomsorgen är ett systemfel, som ser likadant ut i hela Sverige.

Kompetensen försvinner från en verksamhet där den behövs allra mest, omsorg för de allra sjukaste och sköraste. Sverige är ett land som borde se värdet i våra äldre och måste kunna se värdet i att utveckla verksamheterna efter hur samhället ser ut med en alltmer åldrande befolkning och färre vårdplatser.

Det är fler och fler äldre som är i behov av en äldreomsorg som har både kvalitet, kompetens och värdegrunder där riktlinjer måste förstås och följas. De flesta är multisjuka eller med svåra kognitiva sviter efter sjukdom. Syn och hörselnedsättningar finns nästan hos alla, En trygg vård och följsamhet i medicinering och ett professionellt bemötande kräver utbildad personal som förstår och kan göra sig förstådda.

Det är år av besparingar som underminerat den värdefulla äldreomsorgen i Sverige.

Fokus flyttas alltid från frågor i välfärden till annat. Förnyelse krävs och man måste kunna följa med och se de ökade behoven som finns i verksamheterna. I en alltmer kompetenskrävande verksamhet som innefattar multisjuka människor där kan besparingar och minskad kompetens inte vara det som ska ge en god och trygg äldrevård.

Vi yrkar på:

- 2:1 Att kraven på utbildad personal i äldreomsorgen ska fastställas.
- 2:2 Att språkkunskaperna stärks vid arbete med äldre.
- 2:3 Att Staten går in med resurser till kommunerna för att stärka äldreomsorgen. och kunna ge konkurrenskraftiga löner som gör att utbildad personal stannar kvar i verksamheten
- 2:4 Att motionen skickas till AK i Kalix samt att den skickas vidare till distriktskongressen 2026 för vidarebefordran till "Norrbottensbanken".

Anette Wernersson, Dan Brännmark

Socialdemokraterna Kalix

Kalix Ak beslutade att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 2

Vi i distriktsstyrelsen delar uppfattningen om att äldreomsorgen är i kris. Kommunerna i Norrbotten, med våra demografiska utmaningar, vet hur svårt det är att säkerställa en god kvalitet i välfärden. Vår befolkning blir allt äldre, vi bor glest utspritt, och arbetslösheten är rekordlåg. Kommuner i Norrbotten anställer idag många med bristande erfarenhet och kunskap endast för att klara av att bemanna för en grundläggande nivå – något som i sin tur gör arbetet tyngre för den utbildade personalen. Brister i svenska språket eller ovana att arbeta gör att många vikarier och icke-utbildade ökar stressen för de som jobbat länge i yrket (som då behöver ta ett större ansvar när de arbetar ihop med en mer oerfaren kollega). Flera av våra kommuner erbjuder redan idag svenska på arbetstid för de som inte har svenska som första språk, och lägger ner stora resurser på att snabbt utbilda de som har otillräckliga kunskaper – för att minska belastningen på redan befintlig personal och för att kunna anställa fler trots att det knappt idag räcker till. S-regeringen införde under mandatperioden 2018-2022 äldreomsorgslyftet som syftar till att rusta äldreomsorgens personal med adekvat kompetens. Men det räcker inte. Staten behöver ta ett mycket större ansvar för att både möta den utmaning det innebär att det är hög arbetslöshet i andra delar av landet samtidigt som vi i Norrbotten saknar personal i äldreomsorgen och i princip alla andra sektorer.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att	avslå att-sats 2:1
Att	anse att-sats 2:2 besvarad
Att	bifalla att-sats 2:3

3. Se över högkostnadsskyddet

Högekostnadsskydd för läkemedel höjdes i juli 2025 från 2900 kronor till 3800 kronor. Många med svag ekonomi blir drabbade. Speciellt de som redan hade svårigheter att kunna hämta ut sin medicin som högekostnadsskyddet täcker. Det är inte all medicin som ingår i högekostnadsskyddet och de som är multisjuka har ofta en kombination av många olika läkemedel som blir en hög kostnad varje månad.

Höjningen av högekostnadsskyddet drabbar direkt de med låga inkomster många väljer bort mediciner som de behöver, och de som har betalningsanmärkningar drabbas för de får inte handla läkemedel på faktura och betala lite åt gången. De måste betala kontant

Tyvärr så har de med betalningsanmärkningar ökat markant i Sverige och redan nu så är det en stor del som inte har råd eller möjlighet att hämta mediciner som de fått utskrivna. Läkare beskriver en verklighet där många frågar vid läkarbesök vad medicinen kostar för man är rädd att kostnaden ska bli för stor.

Att människor inte har råd med sin medicin gör att folkhälsan blir ännu mer ojämställd i landet. En förödande konsekvens för välfärdens Sverige.

Vi yrkar på:

- 3:1 Att högkostnadsskyddet ska ses över så att sjuka människor har råd att hämta sin medicin.
- 3:2 Att Motionen skickas till AK i Kalix samt att den skickas vidare till distriktskongressen 2026 för vidarebefordran till "Norrbottensbänken".

Anette Wernersson, Dan Brännmark

Socialdemokraterna i Kalix

Kalix Ak beslutade att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 3

Vi delar helt motionärens bild av att höjningen av högkostnadsskyddet som trädde i kraft 1 juli 2025 är orättvis och slår hårt mot dem som har de lägsta inkomsterna.

På nationell nivå har partiet drivit på frågan om att inte höja egenavgiften och i vårt förslag till vårbudget avsattes 540 miljoner till detta. Med anledning av att det här redan är partiets politik anses motionen vara besvarad.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att anse att-sats 3:1 besvarad

4. Diabetessjukvården

Ozempic och Saxenda är läkemedel som GLP-1-agonister som har en effekt på blodsockerkontrollen men ger även viktminskning. Läkemedlen har fått stor uppmärksamhet på senare tid då läkemedlets har en förmåga att bidra till en viktnedgång hos patienter, även de utan diabetes.

Obesitas medför ökad risk för bland annat typ 2 diabetes, hjärtkärlsjukdom, stroke, hypertoni, artros, sömnapné syndrom, astma, cancer, kronisk njursjukdom, leversteatos och gallstenssjukdom.

En fetmaoperation kan vara ett alternativ om du har en kraftig övervikt som kan orsaka fysisk ohälsa. En operation gör att du får bättre förutsättningar till ett längre och hälsosammare liv.

Men vid en operation finns det alltid risk för komplikationer. Den vanligaste metoden är Gastric sleeve, då en stor del av magsäcken opereras bort med viktminskning som följd

Hjärt- och kärlsjukdomar är relativt vanliga i Sverige och då främst i norra delen av landet. Övervikt är en stor bidragande orsak till diabetes som även ökar.

Vi yrkar på:

- 4:1 Att en utredning ska göras för att se om läkemedlen Ozempic, Saxenda samt andra liknande läkemedel ska kunna ges, med subvention, till patienter med obesitas för att förbättra folkhälsan.
- 4:2 Att diabetessjukvården ska bli mer jämställd i alla regioner. Såväl preventivt som att man ger tillgång till hjälpmedel och läkemedel till de som är i behov av detta.
- 4:3 Att motionen skickas till AK i Kalix samt att den skickas vidare till distriktskongressen 2026 för vidarebefordran till "Norrbottensbanken".

Anette Wernersson, Dan Brännmark

Socialdemokraterna Kalix

Kalix Ak beslutade att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 4

Motionären lyfter en viktig fråga i samhället just nu nämligen övervikt, enligt statistiken från folkhälsomyndigheten ökar problematiken med övervikt i Sverige varje år. Olika former av behandling kan sättas in beroende på den enskildes förutsättningar. Att minska vikten med hjälp av olika läkemedel är sällan en långsiktig lösning utan ett tillfälligt hjälpmedel för att minska i vikt.

Socialstyrelsen har i uppdrag att kartlägga och analysera användningen av läkemedel mot obesitas i Sverige. Kartläggningen och analysen ska bland annat beskriva: andelen förskrivningar inom, respektive utanför, läkemedelsförmånerna regionala skillnader i förskrivningsmönster skillnader i förskrivning mellan vårdgivare med olika ägarformer Uppdraget bör också inkludera en kartläggning av huruvida läkemedel mot obesitas förskrivs till andra patientgrupper. I denna utredning ska även en kartläggning ske av finansiering av läkemedel mot obesitas.

Vi delar motionärens uppfattning att vården ska vara jämlik oavsett vilken region man bor i.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

- Att anse att-sats 4:1 besvarad
- Att bifalla att-sats 4:2

5. Vaccinationskostnaderna

Risken för att bli allvarligt sjuk till följd av infektioner ökar med åldern. Därför rekommenderar folkhälsomyndigheterna att vaccinera sig mot sjukdomar som kan vara en risk för de som är äldre.

För de över 65 rekommenderas följande vaccinationer Influensa, pneumokockinfektion, bältros de över 75 rekommenderas även vaccin mot covid-19, RS -virus.

Vissa personer löper en högre risk för att bli smittade eller allvarligt sjuka av en viss sjukdom, oavsett ålder. Det kan till exempel vara personer som redan har en underliggande sjukdom, som hjärt- och kärlsjukdom eller nedsatt immunförsvar, eller diabetes.

Att pensionerna är låga för vissa grupper i Sverige känner nog alla till samt att de som är sjuka och inte kan eller har möjlighet att förvärvsarbeta, har inkomster som gör att de inte kan välja att vaccinera sig fast folkhälsomyndigheten rekommenderar vaccination.

Folkhälsan i Sverige är redan ojämställd, de som har lägre inkomster väljer oftare att inte vaccinera sig.

Priset på vaccinationer skiljer sig väldigt mycket från region till region, följden blir att rekommendationerna från folkhälsomyndigheterna kan bara följas av de som har god eller ordnad ekonomi. Det leder till att de som oftast vaccinerar sig är de med god ekonomi. Hälsan ska inte försämrats hela tiden för de med små marginaler.

Vi yrkar på:

- 5:1 Att Staten ska gå in och ersätta regionerna för vaccinationsprogrammets genomförande.
- 5:2 Att motionen skicka till AK i Kalix samt att den skickas vidare till distriktskongressen 2026 för vidarebefordran till "Norrbottnsbänken".

Anette Wernersson, Dan Brännmark

Socialdemokraterna Kalix

Kalix Ak beslutade att bifall motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 5

Motionären lyfter en viktig fråga och sätter fingret på den ojämlikhet som finns när det gäller vaccinationer där regionerna i vissa fall gör olika och där den enskilda kan få stå för kostnaden för de vaccinationer som inte ingår i det nationella vaccinationsprogrammet.

Vår inställning är att staten behöver ta ett större ansvar för att säkerställa jämlika förutsättningar över hela landet. Staten tar ansvar för de vaccin som ingår i vaccinationsprogrammen men utöver det gör regionerna olika bedömningar för olika vaccin

vilket vi vill ändra på för att skapa likvärdiga förutsättningar. Vaccin ska inte vara en klassfråga.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att anse att-sats 5:1 besvarad

6. Avskaffa parkeringsavgifter vid länets sjukhus och vårdinrättningar.

Efter att ha stött på flera problem vid parkeringar vid sjukhusen, med appar som inte fungerar, många som inte förstår hur ”parkeringsappar” fungerar, skapar detta frustration bland besökande. Och i många fall parkeringsböter.

Jag yrkar på:

6:1 Att Distriktskongressen bifaller motionen.

6:2 Att ge regionen i uppdrag att undersöka möjligheten att avskaffa parkeringsavgifter vid länets sjukhus och vårdinrättningar.

Älvsbyn 15 november 2025

Medlemsmötet 2025-12-07 ställer sig bakom motionen och antar den som sin egen.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 6

Vid vissa av länets sjukhus och vårdinrättningar finns parkeringsavgifter för att nyttja de intilliggande parkeringarna, bland annat vid Sunderby sjukhus och Piteå sjukhus.

Anledningen till att avgiften infördes i Sunderbyn var för att skilja på personalparkeringar och besöksparkeringar så att det inte ska bli för långt att gå för patienter och besökande från närmaste lediga p-plats. Vid andra sjukhus eller vårdinrättningar finns andra anledningar, till exempel att en hälsocentral ligger mitt i ett bostadsområde och parkeringarna användes av närboende och besökande till dessa fastigheter i stället för de som skulle uppsöka vården.

Vid sjukhus och vårdinrättningar finns möjlighet att betala via app i telefon eller i biljettautomat. Dialog förs med företaget som utför kontroller för att skapa en större flexibilitet i de fall besökare till exempel inte kan betala på grund av krånglande biljettautomater.

Vi ser inte att det är möjligt att helt ta bort samtliga parkeringsavgifter då det skulle skapa andra tillgänglighetsproblem och råder inte heller i alla fall för möjligheten då vi är hyresgäster i vissa fastigheter.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktsårskongressen besluta

Att avslå att-sats 6:2

7. Nu bygger vi framtidens folkhem! Fler Ungdomsmottagningar till folket!

Vi vet att närheten till vård är viktigt för alla, speciellt om du är ung. Att ha många och svåra frågor gällande kropp, relationer och psykisk ohälsa är inte något ovanligt, men kan fort bli problematiskt om man inte har någon att rådfråga.

Det är här ungdomsmottagningen spelar en viktig roll. Att kunna gå till plats där man kan få hjälp att ta kontakt med en läkare eller hitta samtalsstöd under en jobbig tid, blir extremt viktigt för att stärka ungas psykiska mående. Speciellt i en tid där den psykiska ohälsan bland unga stiger. Dessutom spelar ungdomsmottagningarna en viktig roll i det preventiva arbetet med att bekämpa könssjukdomar och att lära unga om trygga relationer.

Idag finns det endast ungdomsmottagningar i 9 av Norrbottens 14 kommuner och dessa har varierande öppettider. Detta resulterar i att många unga faller mellan stolarna och inte har tillgång till den hjälp och stöd de behöver.

Det är dags att prioritera ungas hälsa! För att bygga framtiden behöver Norrbotten fler ungdomsmottagningar.

Jag yrkar på:

- 7:1 Att Socialdemokraterna i Norrbotten verkar för att öppnandet av fler ungdomsmottagningar ska ske runt om i regionen.
- 7:2 Att Bodens Arbetarekommun antar motionen som sin egen och skickar motionen till Socialdemokraterna Norrbottens distriktskongress.
- 7:3 Att Socialdemokraterna Norrbotten antar motionen som sin egen.

Elina Eriksson SSU-Boden

Bodens AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 7

Distriktsstyrelsen vill tacka motionären för en välskriven motion som lyfter att väldigt angeläget ämne. Att säkerställa tillgången till ungdomsmottagning för unga är en prioriterad fråga och också att säkerställa att den tillgången blir mer jämlikt fördelad över länet.

Fysiska ungdomsmottagningar finns i 9 av länets 14 kommuner, de som saknar är de mindre orterna där det är svårt med bemanning. För att tillgången till ungdomsmottagning ska bli så jämlik som möjligt i hela länet trots brist på personal finns en digital ingång för möjlighet till råd och stöd antingen via chatt eller videosamtal. Barnmorska finns på plats även på de orter där det inte finns ungdomsmottagning för möjlighet till fysiska undersökningar när så behövs.

Vi delar motionärens bild av att det är angeläget om att stärka skyddet runt de unga och startar också upp en digital ingång vid psykisk ohälsa för att möta ungas behov. Regionen ser en ökad efterfrågan på digitala tjänster och att allt fler föredrar att kontakta vården den vägen snarare än via fysiska besök. För att säkerställa tillgång till ungdomsmottagning ser vi en fortsatt utveckling av den digitala ingången som vägen framåt.

Distriktsstyrelsens föreslår distriktskongressen besluta

Att anse att-sats 7:1 besvarad

Ett tryggt och demokratiskt samhälle

8. Ett tryggare Sverige genom ett stärkt civilt försvar och fler fungerande skyddsrum

Bakgrund

Sverige står inför ett nytt säkerhetspolitiskt läge. Krig i vårt närområde, ökade hybridangrepp och ett mer oförutsägbart omvärldsläge ställer krav på att hela vårt totalförsvar förstärks — inte bara det militära, utan också det civila.

Det civila försvaret handlar i grunden om människors trygghet. Det är statens ansvar att varje medborgare, oavsett var i landet man bor, ska ha skydd, information och stöd vid kris och krig. Den jämlikheten är en del av den svenska modellen och av vår socialdemokratiska idé om ett starkt samhälle som håller ihop även när det provas.

Skyddsrummen är en konkret och mätbar del av detta ansvar. De utgör den yttersta tryggheten för civilbefolkningen om det värsta skulle inträffa. Men efter årtionden av nedmontering och brist på underhåll står vi nu inför ett faktum:

- Av Sveriges cirka 65 000 skyddsrum är många inte i operativt skick.
- De rymmer plats för ungefär 7 miljoner människor, men befolkningen är över 10 miljoner.
- Flera län – inte minst Stockholm, Västra Götaland och Skåne – har stora brister i täckning. Norrbotten har ett något bättre läge, men här är avstånden stora och det kan vara långt till närmaste skyddsrum. Samtidigt har ett län som Norrbotten en särskilt utsatt situation som strategiskt område för hela nationens försvar.

Regeringen har aviserat ökade satsningar på civilt försvar, men ännu saknas ett samlat och tidsatt nationellt program för att modernisera och komplettera skyddsrum och andra typer av skyddade utrymmen. Det krävs nu politiskt ledarskap för att snabbt öka befolkningens faktiska skydd och stärka den civila beredskapen.

Motiv

Socialdemokratin bygger på gemenskap och trygghet. Vi vet att ett samhälle är starkt när vi håller ihop och ingen lämnas efter. Det gäller också i försvaret av landet. Civilförsvaret är vår yttersta skyddsvall och det ska omfatta hela folket, inte bara vissa orter eller stadsdelar.

I Norrbotten, där militära förband, försörjningskedjor och energiinfrastruktur spelar en central roll, behöver skyddet för civilbefolkningen stärkas i takt med den militära upprustningen. Samtidigt måste vi nationellt ta ett samlat grepp, så att Sverige åter får ett robust, modernt och jämlikt civilskydd.

Det handlar inte bara om betong och stål, utan om förtroendet mellan staten och medborgarna. Att människor vet att samhället finns där, även när det blåser som hårdast. Sverige ska vara ett land där tryggheten gäller alla – i vardag och i kris.

För att nå dit måste vi stärka den civila beredskapen och återuppbygga skyddet för befolkningen med samma beslutsamhet som vi återuppbygger det militära försvaret. Jag föreslår därför ett nationellt handlingsprogram som bygger på solidaritet, gemensamt ansvar och konkret handling, så att hela Sverige står starkt även i svåra tider.

Punkter i ett sådant program kan vara:

1. Att se över och stärka förutsättningarna för civilt skydd och skyddsrum för tiden fram till 2030, med tydliga mål för befolkningstäckning, funktionsduglighet och tidsplan för åtgärder.
2. Att särskilda statliga medel avsätts för modernisering och nyanläggning av skyddsrum, samt för att stödja kommunernas arbete med inventering och beredskap.
3. Att MSB ges i uppdrag att genomföra en fullständig nationell inspektionskampanj, där samtliga skyddsrum klassificeras efter skick och åtgärdsbehov, med offentlig rapportering per län.
4. Att staten etablerar ett nationellt upphandlings- och lagerprogram för komponenter till skyddsrum (filter, skyddsdörrar, ventilation och reservkraft), för att säkerställa snabb tillgång och rättvis fördelning mellan regioner.
5. Att Boverket får i uppdrag att införa krav på skyddsrum eller förberedda skyddade utrymmen i nybyggnation av flerbostadshus och offentliga byggnader i befolkningstäta områden.
6. Att en tydlig regional dimension införs i civilförvarsplaneringen, där Norrbotten pekas ut som strategiskt prioriterat område för statliga investeringar i befolkningsskyddet.

Jag yrkar på:

- 8:1 Att Distriktskongressen uppmanar partidistriktets riksdagsledamöter att genom den socialdemokratiska riksdagsgruppen verka för att ett nationellt

program för skydd av civilbefolkningen genomförs och att särskilda statliga medel avsätts för ändamålet

8:2 Att Bodens Arbetarekommun antar motionen och överlämnar den till distriktskongressen.

Janne Bäcklund

Bodens AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 8

Distriktsstyrelsen vill börja med att tacka motionären för en välskriven och ytterst aktuell motion.

När Ryssland invaderade Ukraina den 24 februari 2022 och vi såg nyhetsrapporteringen över människor som flydde ner i skyddsrummen ställde vi oss frågan här hemma i Sverige hur det står till med våra egna skyddsrum och hur det står till med vår civila beredskap. Precis som motionären beskriver så finns stora brister vad gäller skyddsrummen i Sverige, särskilt vad gäller i vilket skick de är i. Vi fick en smärtsam påminnelse om hur Sverige, över lång tid, rustat ner sin beredskap.

Mot bakgrund av det ökade spänningsläget i världen det senaste årtiondet drev den tidigare Socialdemokratiska regeringen vikten av ett återupprättat totalförsvar och fattade ett antal beslut som stärker samhällets beredskap, bland annat vad gäller livsmedelsförsörjning och läkemedelsförsörjning. Vi har också lagt förslaget att återupprätta en totalförsvarsfond som skulle möjliggöra en ökad lagerhållning, skyddsrum, samhällsviktiga funktioner och annan beredskap.

Att staten tar fram och genomför ett nationellt program för skydd av civilbefolkningen och att särskilda statliga medel avsätts kan vara en viktig del i att stärka det civila försvaret framöver. Det är dock viktigt att påpeka att fler måste bidra i finansieringen av det civila försvaret, exempelvis näringslivet. Att fastighetsägare runt om i landet låtit sina skyddsrum förfalla och bli cykelrum eller förråd kan inte vara något staten ska ta hela ansvaret för.

Regeringen kommer presentera en proposition om stärkt befolkningsskydd inom kort. I skrivande stund vet vi inte vad den innehåller. Vi kommer oaktat det ställa höga krav på att rusta den civila beredskapen framöver.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att bifalla att-sats 8:1

9. A-traktorer i samhället

I Sverige finns det många A-traktorer som kör runt i samhället och spelar mycket hög musik både dag och natt. Detta upplevs som störande och innebär lidande för många invånare, särskilt om nattsömnen påverkas. Det finns lagar om att man måste ha tillstånd för att spela

hög musik, men problemet är att bevisa vem som är lagskyldig när det sker från ett fordon. Inte självklart att det är fordonets förare.

Jag yrkar på:

- 9:1 Att Socialdemokraterna i Norrbotten verkar för att polisen ges möjlighet att bötfälla fordonets ägare.
- 9:2 Att Bodens Arbetarekommun antar motionen som sin egen och överlämnar den till distriktskongressen.
- 9:3 Att Distriktskongressen uppdrar till Norrbänk att driva frågan i Socialdemokraternas riksdagsgrupp om att förändra lagen så att polisen får möjlighet att bötfälla fordonets ägare när hög musik spelas utan tillstånd från ett fordon.

Lars Johansson, Södra S-förening, Boden

Bodens AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 9

Sedan 1 juli 2021 har polisen kunnat utfärda böter för förargelseväckande beteende för personer som spelar hög musik på allmän plats som stör omgivningen, till exempel från en bil, A-traktor eller vattenskoter. Boten ligger på 1000 kronor. Det är föraren eller den som ansvarar för ljudanläggningen som får boten.

Distriktsstyrelsen anser att personen som begår störningen ska hållas ansvarig. Den som faktiskt spelar musiken och stör sin omgivning är den som betar sig störande i stunden. Om den som begår gärningen vet att det är han eller hon själv som får böter, ger det en direkt koppling mellan handling och konsekvens. Det är en viktig princip.

I sammanhanget är det viktigt att komma ihåg att den som framför fordonet har fyllt 15 år och således är straffmyndig, och straffmyndighetsåldern är en signal från samhället att det från den tiden förväntas att individer tar ansvar för sina handlingar.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

- Att avslå att-sats 9:1
Att avslå att-sats 9:3

10. Ta bort rätten att ångerrösta vid riksdag, region och kommunalval.

Efter att ha suttit som röstmottagare i ett flertal val så ser jag att eftersom ångerröstningen för de som förtids röstat ökat för varje val att det skapar problem på valdagen. Problemet består i att man inte kan lägga ner valsedlarna från förtidsröstningen förrän valet är avslutat och detta tar tid, man kommer i gång sent med att räkna rösterna, så sent att ibland så hinner

länsstyrelsen ringa och kolla varför man inte rapporterat och detta skapar stress bland rösträknarna.

I vår kommun var det 2 st som ångerröstade vid valet 2022. (6473 röstberättigade)

I kyrkovalen finns inte möjligheten att ångerrösta.

Jag yrkar på

10:1 Att Distriktskongressen bifaller motionen, och vidarebefordrar den till valmyndigheten för utredning.

Älvsbyn 15 november 2025

Anita Backman

Älvsbyns AK.

Medlemsmötet 2025-12-07 ställer sig bakom motionen och antar den som sin egen.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 10

I en fungerande demokrati måste varje röst spegla väljarens fria vilja. Därför är rätten att ångerrösta en viktig, men ofta underskattad del av det svenska valsystemet. Att ta bort den möjligheten skulle vara fel väg att gå. Ångerröstning handlar inte bara om att ändra sig eller vara osäker. Den fungerar som ett skydd mot påtryckningar, stress och misstag.

Förslaget riskerar även att slå mot grupper som redan har sämre förutsättningar att göra sin röst hörd. Demokratin ska vara jämlik, osäkerhet eller misstag ska inte få varaktiga konsekvenser. Det får inte vara ”lagt kort ligger”. Ett valsystem ska inte främst vara bekvämt för administrationen. Det måste i alla lägen skydda väljarnas rättigheter. Att ta bort möjlighet till ångerröstning skulle riskera att minska tryggheten. Det skulle även öka risken att försvaga förtroendet för våra val.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att avslå att-sats 10:1

11. Låt oss behålla demokratin som styrelseskick

Ser vi oss omkring världen så upptäcker vi att demokrati näppeligen är ett självklart styrelseskick. Vi ser också att människor som får chansen att leva i en demokrati inte klarar det ofta beroende på att man inte skolas in i den. Detsamma gäller barn och unga i vårt eget land.

Fastän majoriteten stödjer demokrati, rapporterar unga att deras egen möjlighet att påverka beslutsfattare är låg. Bara cirka en av fem alltså 20% anser att man har stora möjligheter att föra fram sina åsikter till dem som är med och bestämmer.

- Yngre åldersgrupper upplever ökad oro och minskat engagemang. Faktiskt så kan man i studien Ungdomsbarometern "Samhällsstudien 2025" hitta att unga (15-24 år) upplever minskat inflytande, ökad osäkerhet och att frågor som krig, ekonomi och trygghet växt i betydelse.
- Det kan även noteras att trots stöd för demokrati är högt, så har förtroendet för institutioner som "människor i allmänhet" minskat markant (t.ex. -15 procentenheter sedan 2016) bland svenska elever.
- Även om demokrati stöds finns skillnader beroende på socioekonomisk bakgrund, migrationsbakgrund och kön: till exempel är stödet något lägre bland elever med lägre socioekonomisk bakgrund.
- En klar nedåtgående tendens går alltså att urskiljas bland de som kallas generation x. Vars mål i livet är att bli rika och få ett bra boende.

Bland borgerliga debattörer med Liberalerna i spetsen vill man inskränka demokratin i skolan och satsa på auktoritära styrelseformer. "—Det behövs en kulturförändring där vi avskaffar elevinflytande för att skapa en skola som präglas av disciplin" säger deras partiledare Simona Mohamsson. Den allmänna tids trenden är ju att det blir allt svårare att engagera unga till politiskt arbete, ja inte ens till aktivism många gånger. Skall kommande generationer slippa angrepp mot och inskränkningar i demokratin så behövs åtgärder. Ett verktyg som redan finns är klassråd och elevråd på skolorna. En intensifierad utbildning i både demokratins värderingar och demokratins metoder, mötestekniker skulle ge utveckling av förståelse för demokrati. Att kommuner och regioner hjälper till genom att inrätta rådgivande ungdomsförsamlingar som väljs genom arbete i skolan är en försäkran till det uppväxande släktet att deras behov i samhället tas på allvar.

Jag yrkar på:

- 11:1** **Att** Socialdemokraterna verkar för fördjupad demokrati i skolan genom att utveckla de redan befintliga organen
- 11:2** **Att** demokratins idé och form får utökat utrymme i skolan både teoretiskt och som praktik.

Jan-Ivar Johansson

Luleå Arbetarekommuns styrelse föreslår representantskapet att bifalla motionen.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 11

Vi vill tacka motionären för att ta ställning i en mycket viktig framtidsfråga för våra demokratiska samhällen: hur upprätthåller vi vårt styrelseskick i en tid där verkligheten pekar i en annan riktning, på ett växande antal håll? Endast var femte unge känner att det är lätt att framföra sina åsikter, skriver motionären. Med detta kan man jämföra den vanliga SCB medborgarenkäten, där cirka 70 % av alla respondenterna ifjol svarade att deras möjligheter som kommuninvånare att påverka innehållet i politiska beslut var mellan mycket dåligt och

ganska dåligt, samt att 55–60% tyckte att det var lika illa med möjligheterna att påverka kommunala verksamheter. Detta oavsett vilka uppfattningar man har om kommunens kvalité i övrigt eller om vi har ett högt valdeltagande. Om vi tappar tilliten till vår förmåga att påverka demokratiskt, så finns det en växande risk att vi tappar tilltro till systemet som princip.

Med detta sagt finns det alla skäl att verka för att det demokratiska samtalet ska stärkas och kunskapen om demokratins värde förnyas.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att bifalla att-sats 11:1 och 11:2

12. Högerextremism ett hot mot kvinnor och HBTQ-personer.

Socialdemokratin, kvinnoförbund och andra kollektiva rörelser som arbetar för utökade rättigheter har under 1900-talet spelat en viktig roll för moderniseringen av samhället och stärkt demokratin och välfärden. Det senaste decenniet har dock visat att kvinnors och sexuella minoriteters rättigheter inte är vunna en gång för alla.

Trots att Europa i ett globalt perspektiv kan ses som demokratins högborg, visar statsvetare att demokratin minskar dramatiskt och nu befinner sig på 40-talets nivå. Populistiska rörelser och kamper om kvinnors och HBTQ-personers rättigheter blir allt tydligare. Anti-gender-rörelser är globala rörelser som motarbetar idéer om genus, feminister och HBTQ-rättigheter.

Vi kan inte låta 100 års kvinnokamp gå förlorad.

Jag yrkar på

- 12:1 Att jämställdhetsarbetet ges extra tyngd i det politiska arbetet på samhällets olika nivåer.
- 12:2 Att vi kraftfullt medverkar i att synliggöra extremhögerens hot mot kvinnor och HBTQ-personer.
- 12:3 Att vi initierar och uppmuntrar till forskning inom området.
- 12:4 Att aborträtten grundlagsskyddas.
- 12:5 Att motionen antas av Kalix Arbetarekommun.
- 12:6 Att motionen förs vidare till Distriktskongressen.

Maud Lundbäck

Kalix Ak beslutade att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 12

Distriktsstyrelsen tackar motionären för en viktig motion. Vi delar motionärens utgångspunkt: de framsteg som kvinnokampen och andra folkrörelser drivit igenom under 1900-talet är inte "klara" för all framtid. Rättigheter kan försvagas om vi inte försvarar dem – och det gäller i hög grad kvinnors och sexuella minoriteters rättigheter.

Motionen sätter också fingret på en oroande utveckling i omvärlden. Det finns en tydlig demokratisk tillbakagång i många länder och i det läget blir frågor om jämställdhet och HBTQ-personers rättigheter ofta en måltavla i värderingskamp och maktkamp. Vi delar motionärens bild av att så kallade anti-gender-rörelser verkar över nationsgränser och syftar till att motarbeta idéer om genus, feminister och HBTQ-rättigheter.

Vi kan inte låta decennier av reformer och 100 års kvinnokamp gå förlorade. Socialdemokraternas partiprogram är tydligt med att vår politik utgår från alla människors lika värde och att ingen ska begränsas eller diskrimineras. Detta ligger helt i linje med motionens intentioner. Det gör även partiets HBTQ-politiska inriktning, som betonar att friheten ska gälla alla och att diskriminering, hot och hat ska bekämpas.

Mot den bakgrunden instämmer distriktsstyrelsen i att jämställdhetsarbetet behöver ges extra tyngd i det politiska arbetet på samhällets olika nivåer, och att vi kraftfullt ska synliggöra extremhögerens hot mot kvinnor och HBTQ-personer. Distriktsstyrelsen delar också motionärens bedömning att mer kunskap behövs och att forskning inom området bör initieras och uppmuntras, för att stärka det långsiktiga arbetet.

När det gäller aborträtten delar distriktsstyrelsen motionärens uppfattning om att skyddet behöver stärkas långsiktigt, och att ett grundlagsskydd är ett viktigt steg för att värna kvinnors självbestämmande över tid.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att bifalla att-sats 12:1-12:4

13. Inga barn i fängelse

Gängkriminaliteten har ökat i samhället och våldet och skjutningarna går allt längre ned i åldrarna. Ökat antal domar och dömda samt höjd strafflängd gör att fängelserna är överfulla och kriminalvården får allt högre arbetsbelastning. Eftersom allt yngre dras in i kriminaliteten så döms även allt fler unga till fängelse och nu vill regeringen sänka straffåldern ytterligare till 13 år. Förslaget har fått kritik från forskare, barnrättsorganisationer och myndigheter och det finns inte någon forskning som visar att högre straff minskar kriminaliteten.

Barn under 15 år får inte köra moped, inte se barnförbjudna filmer på bio, de får inte ha sex med någon som är över 15 år och de måste använda cykelhjälm när de cyklar. Men det ska bli helt ok att sätta ett barn under 15 år i fängelse! Säkrlart måste det vidtas åtgärder men dessa åtgärder ska baseras på erfarenhet och forskning. Lärare och pedagoger har en universitetsutbildning på 3 - 5 år innan de är "godkända" för sitt uppdrag med att ta hand

om och undervisa barn. Kriminalvårdare har ingen sådan utbildning och fängelser är ingen lämplig plats för ett barn.

Jag yrkar på:

- 13:1 Att Socialdemokraterna i Norrbottens riksdagsgrupp verkar för att inga barn ska behöva sitta i fängelse.
- 13:2 Att Socialdemokraterna i Norrbottens riksdagsgrupp utreder alternativa åtgärder för barn som begår våldsbrott där åtgärden sker i en sådan miljö som är gynnsam för barnets rehabilitering, utbildning och uppväxt.
- 13:3 Att Luleå arbetarekommun antar motionen som sin egen och skickar den till distriktsårskongressen

Anita Byström

Bodens AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 13

Det är självklart för oss Socialdemokrater att vi aldrig ska hamna i ett läge då vi tror att det är enbart ett hårt straff som kommer på något sätt hjälpa unga att ändra sitt liv när de redan har hamnat i ett otroligt svårt livsläge. Barnkonventionen är glasklar även i det hänseendet: Rehabilitering framför straff, frihetsberövande som sista utväg, förbud mot stränga straff. FN avråder från att sänka straffbarhetsåldern från 15 år.

Varje människa under 18 år definieras som ett barn. Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) tillämpas när stöd inte kan ges frivilligt, antingen på grund av bristande omsorg eller eget beteende, såsom missbruk, kriminalitet eller annat socialt nedbrytande beteende. LVU kan i vissa fall tillämpas till 20 års ålder. Barnet placeras ofta i familjehem eller institution (SIS). Lagen om verkställighet av sluten ungdomsvård (LSU) tillämpas när ett barn i ålder 15-17 har begått ett grovt brott. Unga ska inte hamna på samma ställe som vuxna kriminella och straffet är då tidsbestämt till högst fyra år. Nu betyder det att den som döms hamnar i ett hem som drivs av Statens institutionsstyrelsen, men ansvaret för den slutna vården ska flyttas till särskilda ungdomsavdelningar inom kriminalvården under 2026.

Vår partikongress har fastställt att vi vill skärpa straffen för dem som utnyttjar och gör våra barn kriminella och ha ett särskilt straff för köp av narkotika av barn. Vi vill göra stora ekonomiska satsningar på socialtjänst och skola, med bl.a. två lärare i varje årskurs 1 och rätt stöd till barn med NPF. Vi tycker att, för varje krona som satsas på polisen bör samma summa satsas på tidig brottsbekämpning och att bryta nyrekryteringen till gängen. Vi vill också att det offentliga ska ta kontroll över samtliga HVB-hem som vårdar kriminella ungdomar och idag drivs av företag. Hemmen ska drivas av kommunerna och personalen ska samtidigt ges utökade befogenheter. Dessutom vill vi införa Ungdomskriminalitetsnämnder för att vända en negativ utveckling hos barn och unga på väg in i kriminalitet.

Mot denna bakgrund avvisar Socialdemokraterna generella sänkningar av straffbarhetsåldern, men anser att en tillfällig sänkning till 14 år vid allvarliga brott kan prövas och utvärderas under en begränsad tid. Här handlar det om exempelvis mord, grov våldtäkt och grovt rån. Det som är viktigt att komma ihåg är att straffbarhetsålder är inte lika med fängelsestraff. Utöver en juridisk öppning för den eventuella möjligheten att döma till ungdomsfängelse är det särskilt en öppning för att kunna använda verktyg såsom avlyssning, husrannsakan och beslagtagande av telefoner, vilket nu inte är tillåtet pga femton årsgränsen.

Inga barn ska behöva sitta i fängelse, det är vi med all sannolikhet alla helt överens om. Samtidigt befinner vi oss nu i en situation, där allt yngre ungdomar hamnar i ett läge där de har begått sådana allvarliga brott att det har förändrat deras liv för alltid. Det gör att de behöver allt skydd som de kan få, för deras egen skull, men även för samhällets skull. Vi behöver satsa på alla åtgärder som finns för att hjälpa dem hitta vägen tillbaka in i ett fungerande liv efter djupt traumatiserande egna handlingar. Det är ett svårt utgångsläge vi befinner oss i.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att anse att-sats 13:1 besvarad
Att bifalla att-sats 13:2

14. Vi stod upp mot apartheid då, gör vi det idag?

Israel berömmar sig av att vara "Mellanösterns enda demokrati", sanningen är att landets judiska befolkning gynnas medan minoriteterna diskrimineras. Israel har över 50 olika lagar som diskriminerar israeliska minoriteter. Dessa lagar påverkar minoriteternas möjligheter till jobb och studier, resor, bröllop, skilsmässor och begravningar.

Israeliska parlamentet Knesset godkände 2018 den hårt kritiserade nationalstatslagen. Knesset antog lagen med röstsiffrorna 62 för och 55 mot. Två ledamöter avstod från att rösta. En av de två ledamöter som lät bli att rösta var Netanyahu's parti Likuds Benny Begin, son till partiets grundare Menachem Begin. Begin kom också med hård kritik mot lagen och varnade för att partiet alltmer verkar ta avstånd från de mänskliga rättigheterna.

Lagen definierar Israel som en enbart judisk stat och avskaffar arabiska, modersmål för 20 % av israelerna, som officiellt språk. Lagen uppmuntrar vidare illegala bosättningar på Västbanken och anger att hela Jerusalem lyder under israelisk lag.

Svårast är det dock för palestinier som lever under Israels militära ockupation av Västbanken och blockaden av Gaza. Genom den olagliga ockupationen av palestinska områden terroriserar Israel dagligen den palestinska befolkningen med murar, militärposter, förstörelse av hus och egendom, fängslanden och mord på de som protesterar.

FN:s tidigare särskilda rapportör för människorättssituationen i de ockuperade palestinska territorierna skrev den 25 mars 2022 i en rapport till FN:s råd för mänskliga rättigheter att Israels 55-åriga ockupation av palestinska territorier utgör apartheid. Israelisk apartheid innebär att palestinier förtrycks, diskrimineras och förföljs på rasistiska grunder, baserat på

deras identitet som palestinier. Människorättsorganisationerna Human Rights Watch och Amnesty har tidigare kommit fram till att Israels politik gentemot palestinerna bryter mot apartheidkonventionen. Den israeliska människorättsorganisationen B'Tselem har, liksom flera palestinska organisationer, framfört samma kritik. Även Sydafrikas ärkebiskop och Nobelpristagaren Desmond Tutu, samt FN:s tidigare generalsekreterare Ban Ki-moon har kallat Israels politik gentemot palestinerna för apartheid.

Efter Hamas terrorattack den 7 oktober 2023 har den inhemska kritiken mot Israels diskriminering av minoriteterna och ockupationen av palestinska områden mer eller mindre tystats. Det internationella stödet är viktigt för att den israeliska oppositionen mot den förda politiken ska kunna växa och, på sikt, återställa den israeliska demokratin.

Apartheidsystemet i Sydafrika föll samman på grund av ökande yttre isolering och politiskt-ekonomiskt tryck. EU inför sanktion efter sanktion mot Ryssland på grund av krigsbrott och brott mot mänskliga rättigheter som anfallskrig och kidnappning av barn. Men när det gäller Israels brott; markstöld och bosättningar på Västbanken, ”administrativ förvaring” på obestämd tid av barn och ungdomar, passerar det utan åtgärd, till nu?

Jag yrkar på:

- 14:1 Att Socialdemokraterna verkar för en bojkott av Israel på liknande sätt som Sydafrika bojkottades under Apartheidsystemet.
- 14:2 Att Norrbottens socialdemokratiska distriktskongress antar motionen som sin och skickar den vidare till den Socialdemokratiska riksdagsgruppen.

Boden 2025-10-27

Björn Isaksson

Bodens AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 14

Motionären beskriver en situation som är ett djup öppet sår för oss alla. Det är ofattbart hur långt situationen har pågått och rentav horribelt att bevittna USA:s omfattande militära stöd under många år. Den civila befolkningen är utsatt för en absolut katastrof.

Vad vill vi? Vi vill en stabil och varaktig fred i Mellanöstern och en tvåstatslösning och fredssamtal mellan Israel och Palestina. Vi stödjer de oberoende utredningarna av folkrättsbrott och kräver att ansvariga ställs inför rätta, och vi vill att EU ser över sina handelsavtal med Israel för att stoppa handel med varor från bosättningarna på de ockuperade områdena

Socialdemokraterna har länge arbetat för israelers och palestiniers rätt till frihet, utveckling och säkerhet inom säkra och erkända gränser. Den S-ledda regeringens erkännande av Palestina är ett viktigt ställningstagande och ett bidrag för att få de israelisk-palestinska fredssamtalen att återupptas mellan mer jämbördiga parter.

Alla som faktiskt vill se en fredlig utveckling i regionen har ett intresse av att gynna demokratiska krafter i Palestina som vill ha en fredlig samvaro med Israel. Palestinska myndigheten som styr på Västbanken måste stärkas för att utgöra en motvikt till Hamas, och för att den ska förmå bygga ett starkt och fredligt samhälle för Palestina. Men den palestinska ledningen måste också kunna uppvisa ett demokratiskt ledarskap som tar avstånd från korruption.

Israel måste, som den starkare parten, avbryta ockupationen av palestinskt territorium och stoppa den illegala bosättningspolitiken. Och muren på den ockuperade marken måste rivas. De folkrättsligt illegala bosättningarna är ett av de största hindren för en tvåstatslösning. Den palestinska myndigheten måste stoppa militanta aktivister från att begå våldsdåd. Isoleringen av Gaza måste upphöra. Folkrätten och normer om mänskliga rättigheter måste respekteras från båda parter.

Detta var en kortad version av partiets officiella text. Frågan är tyvärr inte var vi står, för det är vi mycket tydliga med som parti. Frågan är hur man åstadkommer allt detta då världen inte har någon regeringsmakt över världen, så att vi som länder inte har något starkare verktyg än att anklaga Israels statschef för krigsbrott. När man betraktar de olika alternativen, så pekar experterna tydligast på ekonomiska sanktioner, därför att EU är en topphandelspartner för Israel. Samtidigt behövs det tydliga fördömande ställningstaganden om Israels handlingar. Uppfattningarna må gå isär om hur effektiva dessa är. Frågan är därför vilken påverkan en bojkott skulle ha, även om vi som parti nu ägde regeringsmakten utöver vår kraft som folkrörelse.

Forskningen verka säga att Sveriges bojkott mot Sydafrika var väldigt effektivt, men i synnerhet på grund av indirekta effekter genom moralisk påverkan och opinionsbildning, inte genom direkta effekter, t ex vägran att handla produkter från landet. Vid den tiden, utan globala sociala medier och en allmän global tillgång till granskande nyheter, var en bojkott med högsta sannolikhet en jämförbar multiplikator av det stora motstånd som fanns mot apartheid då. Så informerades världen om var vi stod. Att vägra handla var en tydlig och viktig markering, men det gav inte verkligen något ekonomiskt utslag. Sanktioner gör det på ett annat sätt. Den andra frågan är om det aktuella globala säkerhetsläget, och i synnerhet tonläget, kräver eskalation eller deskalation som förhandlingsmetod. En bojkott förefaller därför trots allt inte som ett gångbart förslag, i alla fall vid det här laget.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att avslå att-sats 14:1-14:2

15. Hur påverkar ålderism

Vi människor lever allt längre och det friska åldrandet ökar. Detta medan det föds allt färre barn. Vilket innebär att färre måste försörja fler. Så ser ålderspyramiden ut i hela Europa. Att äldre arbetar längre är en fördel för samhället men kan även leda till generationskonflikter särskilt vid höga arbetslöshetssiffror. Samtidigt som arbetstagare förväntas arbeta längre löper äldre arbetstagare risk för diskriminering på grund av sin ålder och har svårt att vinna ny anställning vid arbetslöshet.

Åldersvänliga samhällen är bra för alla. De är inkluderande, tillgängliga och skapar förutsättningar för att människor ska må bra och känna trygghet. Det nordiskt nätverk, Nordic Welfare Center, arbetar för åldersvänliga städer och samhällen. I nätverket ingår idag 13 svenska orter tillsammans med andra städer och samhällen i de övriga nordiska länderna. Dessa städer och samhällen är också medlemmar i WHO:s globala nätverk.

Våra politiska beslutsnivåer bör spegla samhället. Valberedningar gör en fördelning utifrån ålder och kön, som en bas vid fördelning av uppdrag. Sedan ska lämplighet bedömas utifrån formell och reell kompetens. Om vi på våra valsedlar bara skriver kön eller ålder framstår det som om vi inte sett till kompetens i våra komplicerade samhällen.

Jag yrkar på:

- 15:1 Att synliggöra att ett längre arbetsliv ställer krav på anpassning av arbetsmiljö.
- 15:2 Att förbudet mot åldersdiskriminering efterlevs och gäller relationen arbetsgivare och arbetstagare.
- 15:3 Att motionen antas av Kalix arbetarekommuns medlemsmöte.
- 15:4 Att motionen förs vidare till Distriktskongressen.

Maud Lundbäck

Kalix Ak beslutade att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 15

Distriktsstyrelsen instämmer i motionärens farhågor vad gäller ålderism. Att äldre arbetar längre är inte bara en fördel för samhället, det är också nödvändigt med anledning av att det föds färre barn i vårt land. Det blir allt färre som arbetar på arbetsplatserna. Färre måste göra mer och därför är det av största vikt att vi motverkar ålderism. Vi behöver ta vara på den kompetens och erfarenhet som finns hos våra äldre som orkar jobba i högre åldrar.

Ålderism smyger sig ofta på utan att man märker det. Det kan handla om att människor behandlas sämre eller osynliggörs på grund av sin ålder. Äldre riskerar att sorteras bort på grund av ålder, trots lång erfarenhet och kunskap. Det påverkar samhället, bla genom att arbetsmarknaden tappar viktig kompetens och erfarenhet. Samhället riskerar också att bli mer uppdelat i generationer i stället för sammanhållet. Det i sin tur försvagar också demokratin genom att ålderism minskar äldres faktiska inflytande. I ett demokratiskt samhälle räknas alla åldrar. Tillsammans bygger vi ett välmående samhälle där allas erfarenhet räknas.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att anse att-sats 15:1 - 15:2 besvarad

16. Undantagsregler för norra Sverige

Det är i Norrbotten stora delar av den gröna omställningen sker och behovet av arbetskraft är stort. Samtidigt är invånarantalet lågt och arbetslösheten är låg, ca 4 %. En nivå som kan betraktas som obefintlig arbetslöshet. I många av de små kommunerna är vård, omsorg och skola beroende av invandrad arbetskraft för att kunna bedriva verksamhet, höja befolkningstalen, öka skatteintäkterna och skapa tillväxt. Minimilönenivån är i många branscher högre än medellönen för ordinarie personal vilket blir kostsamt och problematiskt i arbetsgrupper där kollektivavtal ska gälla. Ett annat problem är begränsningen av anhöriginvandring som gör att familjer splittras. Industrin skriker efter kompetens som i regel endast kan lösas genom inflyttning från andra länder.

De lagändringar som införts de senaste åren rörande asyl, uppehållstillstånd, anhöriginvandring, medborgarskapsregler och minimilöner har försvårat för många att stanna kvar i landet trots ett skriande behov av arbetskraft och samhällsmedborgare i norra Sverige.

Jag yrkar därför:

- 16:1 Att Socialdemokraterna i Norrbottens riksdagsgrupp ser över möjligheten att göra undantag i regelverket för invandrare som valt att bo, arbeta och betala skatt i norra Sverige så att de kan stanna kvar på orten och fortsätta bidra till samhället.
- 16:2 Att Socialdemokraterna i Norrbottens riksdagsgrupp verkar för att minimilöneregeln omgående tas bort.
- 16:3 Att Socialdemokraterna i Norrbottens riksdagsgrupp ser över reglerna om anhöriginvandring så att inga familjer splittras på grund av regelverket.
- 16:4 Att Luleå arbetarekommun antar motionen som sin egen och skickar den till distriktsårskongressen

Anita Byström

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 16

Bakgrund och utgångspunkter

Motionen tar upp en verklighet som många i Norrbotten känner igen: den gröna omställningen driver ett mycket stort behov av arbetskraft och kompetens, samtidigt som arbetslösheten är låg. För många mindre kommuner är invandrad arbetskraft dessutom en viktig förutsättning för att klara välfärdens bemanning, stärka befolkningsutvecklingen och därmed skattebasen.

Vi delar problembilden att regelverk de senaste åren i flera avseenden har gjort det svårare att rekrytera och att behålla människor som redan har etablerat sig genom arbete, skattebetalning och samhällsanknytning. Samtidigt behöver lösningarna vara långsiktiga och

rättssäkra – och gälla i hela landet. Vi vill därför inte införa regional särlagstiftning där olika migrations- och tillståndregler ska gälla beroende på var i Sverige en person bor. Sådana särregler riskerar att skapa otydlighet, svårare tillämpning och en upplevd orättvisa.

Socialdemokraterna driver redan en sammanhållen modell för arbetskraftsinvandring som bättre möter bristlägen, också i norra Sverige, utan att tumma på ordning och reda. Kärnan är att arbetstillstånd ska baseras på en myndighetsbaserad arbetsmarknadsprövning i samverkan med arbetsmarknadens parter. Då kan behovet bedömas per yrkesområde på saklig grund, med starkt partsinflytande och med respekt för kollektivavtal och svensk lönebildning. Det är en mer förutsägbar ordning än att skapa regionala undantag.

När det gäller lönevillkor är det viktigt att de både skyddar mot lönedumpning och fungerar i praktiken där brist finns. Socialdemokraterna driver redan att villkoren ska hanteras inom ramen för partsmodellen: parterna ska kunna göra upp genom kollektivavtal om löner och villkor som är hållbara i respektive bransch, och arbetsmarknadsprövningen ska säkerställa att arbetskraftsinvandring används där bristen är verklig och där villkoren är seriösa. På så sätt värnar vi schyssta villkor och undviker osund konkurrens, samtidigt som vi inte stänger dörren för nödvändig rekrytering.

Frågan om familjeliv och etablering är också avgörande för att människor ska kunna stanna och bygga sina liv i norra Sverige. Om målet är långsiktig kompetensförsörjning räcker det inte att en person kan komma hit och arbeta – det måste även fungera att leva ett stabilt liv här. Socialdemokraterna driver redan att regelverk ska vara rättssäkra och humana och att de i praktiken ska stödja etablering och familjeliv, så att orimliga konsekvenser och onödiga splittringar motverkas.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att anse att-sats 16:1-16:3 besvarad

17. En effektiv och barnrättsbaserad modell för att motverka rekrytering av minderåriga till kriminalitet

Kriminella nätverk använder i allt högre grad minderåriga som kurirer, spanare och gärningspersoner vid grova brott. De utnyttjar att barn under straffmyndighetsåldern inte kan dömas till fängelsestraff och att rättsväsendets möjligheter att ingripa är begränsade. Den politiska debatten har därför kommit att handla om att sänka straffmyndighetsåldern. Forskning och internationella riktlinjer visar dock att tidig kriminalisering riskerar att skada barns utveckling, öka återfallen och leda till en snabbare etablering i gängmiljöer. Åtgärden riskerar dessutom att flytta fokus från de vuxna aktörer som organiserar och profiterar på ungas brottslighet.

Samtidigt finns ett reellt behov av att stärka samhällets förmåga att agera när barn misstänks vara indragna i grov brottslighet. Rättsväsendet behöver verktyg för att bryta gängens rekryteringskedja utan att överge grundprincipen om att barn i första hand ska ges skydd, vård och sociala insatser.

Vi föreslår därför en särskild utredningsordning för barn under straffmyndighetsåldern. Den skulle möjliggöra att polis och andra myndigheter kan vidta åtgärder som till exempel beslag av kommunikationsutrustning, genomgång av digital information, husrannsakan eller annan relevant utredningsåtgärd – alltid under strikt domstolskontroll och med starka barnrättsliga garantier. Samtidigt fortsätter påföljder och insatser att baseras på vård, stöd och sociala placeringar, inte straffrättsliga sanktioner.

En sådan modell kombinerar effektivitet mot organiserad brottslighet med en evidensbaserad syn på barns utveckling och behov.

Jag yrkar på:

- 17:1 Att Distriktsårskongressen ställer sig bakom motionens inriktning om en särskild utredningsordning för barn under straffmyndighetsåldern och överlämnar den till länets s-riksdagsledamöter för vidare arbete i riksdagsgruppen.
- 17:2 Att Bodens Arbetarekommun antar motionen som sin egen och överlämnar den till distriktskongressen.

Bo Gillberg

Bodens AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 17

Motionen tar upp ett mycket allvarligt problem: kriminella nätverk rekryterar och utnyttjar barn i grov brottslighet. Samhället måste kunna ingripa snabbare för att bryta rekryteringen och skydda barnet – samtidigt som insatserna utformas rättssäkert och med barnrättsperspektiv.

I den pågående diskussionen om straffmyndighetsåldern är det viktigt att åtgärderna blir både effektiva och långsiktigt hållbara. Oavsett var gränser dras behöver rättsväsendet och sociala myndigheter bättre möjligheter att tidigt stoppa rekrytering och säkra nödvändig information i grova ärenden.

Distriktsstyrelsen delar därför motionens inriktning om en särskild utredningsordning för barn under straffmyndighetsåldern, med domstolskontroll och starka barnrättsliga garantier. Det kan möjliggöra relevanta utredningsåtgärder i allvarliga fall, samtidigt som insatser för barnet fortsatt ska bygga på skydd, stöd, vård och sociala åtgärder.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att bifalla att-sats 17:1

Ett starkt arbetsliv med god välfärd

18. Goda och jämlika ferielöner i Framtidens folkhem

Att kunna jobba på sommaren och få en anständig lön är viktigt för att unga ska kunna få större ekonomisk frihet. När man som ung kommer ut på sitt första jobb ska man kunna förvänta sig att den lön man får ska vara rimlig oavsett vart man bor. Idag är inte detta fallet. 45kr/h kan det skilja i lön för feriearbetare beroende på vart i länet man bor. Det ska inte skilja tusentals kronor mellan lönen du får ut beroende på vilken kommun du bor och jobbar i.

Lönen måste inte bara vara jämlik, den behöver också höjas. Ungdomar känner av den tuffa ekonomin idag och vill kunna tjäna egna pengar. Ferielönerna är för låga idag, där den lägsta hittas i Övertorneå på 50kr/h och högsta i Kiruna på 115 kr/h. Därför behöver framtidens folkhem goda och jämlika ferielöner.

Jag yrkar på:

- 18:1 Att Socialdemokraterna verkar för att ferielönerna ska höjas
- 18:2 Att Socialdemokraterna verkar för jämlika ferielöner i Norrbotten
- 18:3 Att Bodens arbetarekommun antar motionen och skickar motionen till distriktsårskongressen
- 18:4 Att Socialdemokraterna i Norrbotten antar motionen som sin egen

Elina Eriksson, SSU-Boden

Bodens AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 18

Socialdemokraterna distriktsstyrelse ställer sig bakom motionärerna, att verka för att ferielönerna ska höjas inom kommunal verksamhet som bereder feriejobb för ungdomar. Att få in en fot på arbetsmarknaden redan när man går i skolan är en värdefull erfarenhet för kommande yrkesliv och ger inte minst en större ekonomisk frihet under studietiden. Socialdemokraterna vill att arbete ska löna sig för ungdomar så väl som för vuxna och att arbetsmarknadens parter ska verka för rättvisa löner utifrån individens erfarenhet och utbildning, i förhållande till arbetsuppgiften.

Distriktsstyrelsen tolkar att motionären syftar till att kommunerna i Norrbotten ska ha jämlika ferielöner för feriejobbande ungdomar i kommunala verksamheter. Att ha jämlika löner för lika arbete kan tyckas vara självklart. Generellt sett kan dock individuella löner skilja mellan regioner och kommuner på grund av flera olika skäl, bland annat beroende på arbetsmarknadens efterfrågan i förhållande till de enskilda kommunernas ekonomiska förutsättning. Sveriges kommuner och regioner (SKR) skriver att det saknas central

överenskommelse om lön för ferieungdom mellan SKR och någon motpart men hänvisar samtidigt till avtal som kan vara tillämpliga.

Distriktsstyrelsen avslår därmed motionen med motiveringen att kommunala ferielöner för feriejobbade ungdomar, i möjligaste mån bör fastställas av varje enskild kommun i samverkan med kommunala fackliga parter

Av SCB:s statistik framgår att lönerna mellan kommunerna i landet kan variera.

<https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2024/sommarjobb-pa-landsbygden-ger-mer-pengar-pa-fickan/>

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att bifalla att-sats 18:1

Att avslå att-sats 18:2

19. Stoppa välfärds kriminaliteten

Välfärds kriminaliteten utgör ett av de största hoten mot vår offentliga sektor. För att kunna stoppa eller möta denna utveckling, måste brottsförebyggande perspektiv och uppföljning vara ett krav vid all offentlig upphandling. Fler och fler kommuner kastar ut företag ur hemtjänsten eller annan verksamhet i välfärden där LOV ersätts med LOU. Det ger möjligheten att begränsa antalet företag.

Fuskande företag har varit ett stort problem i många kommuner och regioner. Vi måste få ett stopp på pengar som läcker ut till kriminella, pengar som ska gå till vår välfärd. Välfärden ska inte ha så låg bemanning och utbildningsnivå som möjligt för att möjliggöra stora vinstuttag för ägarna.

Våra skattepengar ska inte göda kriminaliteten.

Vi yrkar på:

- 19:1 Att kommuner och regioner inkluderar det brottsförebyggande perspektivet vid upphandlingar.
- 19:2 Att uppföljningar görs på företagen, i välfärden, som upphandlas enligt LOV.
- 19:3 Att högre krav på personalens kompetens samt högre personaltäthet ställs på företagen som upphandlas.
- 19:4 Att samverkan ska ske mellan kommunerna. Detta för att förebygga att problemet flyttas över till en annan kommun. Om ett företag fått en fällande dom mot sig ska verksamheten inte kunna fortsätta i andra kommuner
- 19:5 Att motionen skickas till AK i Kalix samt att den skickas vidare till distriktskongressen 2026 för vidarebefordran till "Norrbottensbanken".

Anette Wernersson, Dan Brännmark

Socialdemokraterna Kalix

Kalix Ak beslutade att bifall motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 19

Distriktsstyrelsen delar motionärens beskrivning av välfärds kriminaliteten som ett av de allvarligaste hoten mot vår gemensamt finansierade välfärd. När offentliga medel systematiskt utnyttjas av oseriösa eller kriminella aktörer drabbas både skattebetalare, brukare och anställda. Det undergräver tilliten till välfärdssystemen, snedvrider konkurrensen och leder till sämre kvalitet i verksamheter som ytterst ska präglas av trygghet, professionalism och långsiktighet.

Distriktsstyrelsen yrkar bifall till att-sats 19:1, att-sats 19:2 besvarad samt avslag på att-satserna 19:3 och 19:4. Sammantaget bedöms dessa ställningstaganden vara de mest ändamålsenliga för att långsiktigt motverka välfärds kriminalitet.

Att inkludera ett brottsförebyggande perspektiv i all offentlig upphandling är enligt distriktsstyrelsen en grundförutsättning för att komma åt problemen. Offentlig upphandling är i dag en av de viktigaste ingångarna för kriminella nätverk till välfärden. Utan systematiska riskbedömningar, ägar- och ledningsprövningar samt krav på transparens finns en uppenbar risk att offentliga kontrakt tilldelas aktörer som saknar både vilja och förmåga att bedriva seriös verksamhet. Ett brottsförebyggande perspektiv måste därför vara integrerat redan i upphandlingsfasen, inte enbart i efterhandskontroller.

När det gäller att-sats 19:2, om uppföljning av verksamheter som upphandlas enligt LOV, anser distriktsstyrelsen att detta redan omfattas av gällande regelverk och etablerade arbetssätt inom kommuner och regioner. Uppföljning är redan ett ansvar för huvudmännen och en central del av styrning, tillsyn och kvalitetssäkring. Distriktsstyrelsen delar motionärens ambition men bedömer att intentionen i denna del redan är uppfylld i sak, varför att-satsen bör anses besvarad.

När det gäller att-sats 19:3, om högre krav på personalens kompetens och högre personaltäthet, delar distriktsstyrelsen motionärens grundläggande värderingar om vikten av kvalitet i välfärden. Samtidigt bedömer distriktsstyrelsen att denna fråga inte primärt är ett effektivt verktyg i kampen mot välfärds kriminalitet. Kriminaliteten uppstår i huvudsak genom bristande kontroll, svag uppföljning och otydliga ägarstrukturer, inte genom formella nivåer på bemanning eller utbildning.

Distriktsstyrelsen vill också understryka att det redan i dag finns möjlighet för kommuner och regioner att ställa krav på både kompetens och personaltäthet inom ramen för gällande lagstiftning, upphandlingsregler och verksamhetsstyrning. Dessa krav är därmed i huvudsak en del av befintliga styrmedel och politiska prioriteringar, snarare än en ny åtgärd specifikt riktad mot kriminalitet.

Krav på kompetens och personaltäthet är därför i första hand en del av den generella kvalitets- och resursdebatten inom välfärden och bör hanteras inom dessa politiska processer. Av detta skäl yrkar distriktsstyrelsen avslag på att-sats 19:3.

När det gäller att-sats 19:4, om utökad samverkan mellan kommuner för att hindra att oseriösa aktörer flyttar sin verksamhet, delar distriktsstyrelsen fullt ut uppfattningen om att informationsdelning mellan kommuner och regioner är avgörande för att effektivt kunna motverka välfärds kriminalitet. Distriktsstyrelsen anser att kommuner ska ha möjlighet att dela relevant information när oseriösa eller kriminella aktörer identifieras i en verksamhet, så att samma aktörer inte obehindrat kan fortsätta sin verksamhet i en annan kommun.

Internationella exempel visar att detta är möjligt att genomföra på ett rättssäkert sätt. I Finland har man etablerat nationella databaser där kommuner och regioner kan ta del av information om oseriösa aktörer, vilket har stärkt kontrollen och minskat risken för att kriminella företag cirkulerar mellan olika huvudmän. Även i Sverige har Socialdemokraterna på riksdagsnivå lagt förslag om att införa en nationell ”svartlista” för kommuner och regioner, som ett verktyg i arbetet mot välfärds kriminalitet, men detta förslag har stoppats av den nuvarande regeringen.

Samtidigt bedömer distriktsstyrelsen att motionens formulering om att stoppa alla företag som har en fällande dom mot sig är för bred. En sådan formulering riskerar att omfatta företag som begått mindre eller orelaterade överträdelser, men som inte kan klassas som oseriösa eller kriminella aktörer i välfärden. Det finns därmed en risk att rättssäkerheten urholkas och att åtgärderna blir oproportionerliga i förhållande till problemets art.

Mot bakgrund av att motionens förslag i denna del är för generellt formulerat och saknar tillräcklig rättslig precision, yrkar distriktsstyrelsen avslag på att-sats 19:4. Sammantaget anser distriktsstyrelsen att motionen är välgrundad i sin problembeskrivning och att kampen mot välfärds kriminalitet måste prioriteras högt. Genom att stärka det brottsförebyggande perspektivet i upphandlingar och säkerställa tydliga kontroll- och uppföljningsstrukturer inom befintliga ramar skapas bättre förutsättningar för att på allvar stoppa de kriminella strukturer som i dag tillåts utnyttja vår gemensamma välfärd.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att	bifalla att-sats 19:1
Att	anse att-sats 19:2 besvarad
Att	avslå att-sats 19:3-19:4

20. Begränsa uttaget av Rot- och Rutavdrag

Under många år har det funnits möjligheter att göra avdrag för arbetskostnader för vissa åtgärder i hemmet. Fördelningsprofilen är dock ganska tveksam – det är de som har stora ekonomiska marginaler som drar den största nyttan av systemet. Den som hyr sin bostad är dessutom helt utestängd från ROT-systemet.

Samtidigt är detta ett ganska dyrt system. 2024 kostade enbart ROT-avdraget över 12 miljarder kr, RUT några miljarder mindre. Det sägs att systemet minskar förekomsten av svarta jobb, men enligt andra uppgifter kostar varje nyskapat jobb miljoner kr per år.

Det är dags att se över systemet och i första hand att begränsa uttaget, genom att sänka taket för avdrag kraftigt. I första hand bör detta avse det dyra och ojämnt fördelade ROT-avdraget. En lämplig nivå att börja med vore ett tak på 10 000 kr för RUT och lika mycket för ROT per hushåll. Frigjorda ekonomiska resurser kan med fördel styras till ett produktionsstöd för prisvärda hyresrätter.

Jag yrkar på:

- 20:1 Att Socialdemokraterna i riksdagen driver frågan om en översyn av ROT- och RUT-systemet.
- 20:2 Att Distriktskongressen ställer sig bakom motionen och överlämnar den till länets s-riksdagsledamöter för att driva frågan om en översyn av ROT- och RUT-systemet i riksdagsgruppen.
- 20:3 Att Bodens Arbetarekommun antar motionen och överlämnar den till distriktskongressen 2026

Bo Gillberg

Bodens AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 20

Distriktsstyrelsen delar motionärens beskrivning av läget med behov av en begränsning av uttaget av Rot- och Rutavdrag. Det har nu funnits under ett antal år av avsikten när det infördes 2008 permanent efter några perioder av försök vara som en åtgärd för att långsiktigt och strukturellt minska svartarbetet och öka arbetsutbudet.

ROT-avdraget innebar en möjlighet till skattereduktion för reparationer, underhåll samt om- och tillbyggnader av småhus, bostadsrättslägenheter och ägarlägenheter. Men det finns tydliga socioekonomiska skillnader mellan vilka som kan använda sig av möjligheten till avdrag på de tjänster som omfattas av villkoren för att kunna göra avdrag på kostnaderna som uppstår vid köp av aktuella tjänster.

När det gäller RUT avdraget var den viktigaste anledningarna till reformen att man ville marginalisera den svarta marknaden för hushållsnära tjänster.

Det finns all anledning att inledningsvis se över vilka områden och tjänster som nyttjas och därefter ta ställning om det kan vara anledning till förändringar av Rut- och Rot- avdraget.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att bifalla att-sats 20:1,

21. Avskaffa Rut- och Rot avdraget

Rut- och rot avdraget är en borglig reform, som har gjort det möjligt för rika personer att bli ännu mer välbärgade. Om en person anlitar ett företag som utför hushållsnära tjänster, som barnpassning eller hemtjänst, betalar staten 50 procent av arbetskostnaden. Vid ombyggnad, tillbyggnad eller renoveringar, får man rotavdrag och då betalar staten 50 procent av arbetskostnaden. Rut- och rotavdraget är ett bidrag som främst utnyttjas av höginkomsttagare. Avdragen nyttjas främst i kommuner som har hög medelinkomst, exempelvis Danderyd som har högst medelinkomst i Sverige. Allra minst nyttjas avdraget i kommuner med låg medelinkomst, som Haparanda där medelinkomsten är näst lägst i landet. Skatteverket betalade 2019 ut 15,6 miljarder i rut- och rotavdrag. Pengar som skattebetalarna har finansierat, som egentligen borde gå till vår välfärd. Skattepengar som borde gå till anställa flera undersköterskor, få fler förskoleplatser, få en bättre sjukvård och göra äldreomsorgen bättre. Det är tydligt att det finns många problem med rut- och rotavdraget. De ökar den ekonomiska ojämlikheten, omfördelar skatt på ett orättvist sätt och har otydliga regler. Därför bör det långsiktiga målet vara att avskaffa avdragen. Skattebetalarnas pengar bör gå till att stärka vår välfärd som gynnar hela befolkningen!

Jag yrkar på:

- 21:1 Att Socialdemokraterna Norrbotten verkar för att på sikt fasa ut Rot- och Rut-avdraget
- 21:2 Att Socialdemokraterna Norrbotten antar motionen som sig egna och skickar den vidare till Socialdemokraternas partikongress 2029

Erika Frank

Piteå AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 21

Distriktsstyrelsen delar motionärens beskrivning av läget med behov av en begränsning av uttaget av Rot- och Rutavdrag. Det har nu funnits under ett antal år av avsikten när det infördes 2008 permanent efter några perioder av försök vara som en åtgärd för att långsiktigt och strukturellt minska svartarbetet och öka arbetsutbudet.

ROT-avdraget innebar en möjlighet till skattereduktion för reparationer, underhåll samt om- och tillbyggnader av småhus, bostadsrättslägenheter och ägarlägenheter. Men det finns tydliga socioekonomiska skillnader mellan vilka som kan använda sig av möjligheten till avdrag på de tjänster som omfattas av villkoren för att kunna göra avdrag på kostnaderna som uppstår vid köp av aktuella tjänster.

När det gäller RUT avdraget var den viktigaste anledningen till reformen att man ville marginalisera den svarta marknaden för hushållsnära tjänster.

Det finns all anledning att inledningsvis se över vilka områden och tjänster som nyttjas och därefter ta ställning om det kan vara anledning till förändringar av Rut- och Rot- avdraget.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att avslå att-sats 21:1

22. Förstärka resebidrag för att söka jobb alternativt flyttbidrag

I Sverige är arbetslösheten rekordhög och många går arbetslösa med låga inkomster som följd. I norra delen av vårt land finns jobben men det är dyrt att resa för att söka dessa.

Får man anställning kanske man inte har råd att flytta.

Jag yrkar på:

22:1 Att man förstärker resebidraget för att söka jobb på orter där jobben finns.

22:2 Att man återinför flyttbidrag om man som arbetslös får en anställning och behöver flytta.

22:3 Att Distriktskongressen bifaller motionen.

Susanne Elghorn

Medlemsmötet 2025-12-07 ställer sig bakom motionen och antar den som sin egen.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 22

Distriktsstyrelsen delar motionärens problembeskrivning. Arbetslösheten är hög och slår särskilt hårt mot personer med små ekonomiska marginaler. För många arbetslösa är det inte bristen på vilja att arbeta som är hindret utan kostnaderna för att kunna ta sig till arbetsintervjuer, provanställningar eller introduktioner på annan ort. I norra Sverige finns samtidigt ett tydligt kompetens- och arbetskraftsbehov inom flera branscher, men avstånd och resekostnader blir i praktiken en tröskel som stänger ute arbetssökande från att ens kunna konkurrera om jobben.

Distriktsstyrelsen anser därför att ett förstärkt resebidrag för arbetssökande är en träffsaker och rättvis åtgärd. Den bidrar till att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden, stärker matchningen mellan lediga jobb och arbetssökande och minskar risken att arbetslöshet biter sig fast av rent ekonomiska skäl. När möjligheten att söka jobb blir beroende av privatekonomin riskerar arbetsmarknaden att bli mindre jämlik där de med resurser kan ta sig vidare, medan andra hålls kvar i arbetslöshet.

Distriktsstyrelsen bedömer också att ett återinfört flyttbidrag vid anställning är en viktig pusselbit för att fler faktiskt ska kunna ta arbete på annan ort. Att få en anställning är i sig inte alltid tillräckligt för att kunna flytta. Flytt, dubbel bosättning under en övergångstid, deposition/hyra och praktiska etableringskostnader kan bli oöverstigliga för den som varit arbetslös en längre tid. Konsekvensen blir att människor tackar nej till arbete inte för att de inte vill utan för att de inte har råd att säga ja. Ett flyttbidrag kan därmed fungera som en bro mellan arbetslöshet och varaktig etablering på arbetsmarknaden.

Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är åtgärder som underlättar snabbare etablering i arbete generellt kostnadseffektiva. Kortare tider i arbetslöshet minskar trycket på ersättningssystem och kommunala stödinsatser och stärker samtidigt individens egen försörjning, trygghet och framtidstro. För arbetsgivare innebär det bättre möjligheter att rekrytera, och för regioner med arbetskraftsbrist kan det bidra till att nödvändiga verksamheter och investeringar får rätt bemanning. Det gynnar i sin tur den regionala utvecklingen.

Distriktsstyrelsen vill även betona den fördelningspolitiska dimensionen. Arbetsmarknadspolitik måste vara utformad så att den är tillgänglig även för dem som har minst resurser. Om ekonomiska hinder gör att vissa grupper inte kan söka jobb eller ta anställning på annan ort, riskerar klyftorna att öka och arbetslösheten att bli mer långvarig. Förstärkt resebidrag och återinfört flyttbidrag är därför åtgärder som stärker principen om att arbete ska vara möjligt att ta oavsett var man bor och oavsett storleken på plånboken.

Sammantaget anser distriktsstyrelsen att motionens intentioner ligger väl i linje med målet om en mer fungerande och rättvis arbetsmarknad, särskilt i ett land med stora geografiska avstånd. Förslagen kan bidra till bättre matchning, minskad långtidsarbetslöshet och ökad rörlighet på arbetsmarknaden – utan att ansvaret vältras över på den enskilde arbetssökandes privatekonomi.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att bifalla att-sats 22:1–22:2

23. Bevara den generella välfärdsmodellen- säg nej till kvalificering till socialförsäkringar.

Den svenska socialförsäkringssystemet omfattar idag i regel alla som bor eller arbetar i Sverige.

Socialförsäkringarna ska ge ekonomisk trygghet under livets olika skeden och innehåller försäkringar och bidrag till barnfamiljer, sjuka, personer med funktionsnedsättningar och äldre.

Tidö-regeringens utredning *En ny modell för kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för nyanlända och icke-medborgare* föreslår omfattande förändringar i den svenska välfärdsmodellen.

Tidöregeringen vill nu att bosättningsbaserade socialförsäkringar som exempelvis barnbidrag, sjukersättning, garantipension och bostadsbidrag blir arbetsbaserade för icke-medborgare och nyanlända och villkoras med att man bott i Sverige i minst 5 år eller tjänar över 38 000 kronor i månaden. Det innebär i praktiken att i en familj som bott i Sverige i 4 år och där den ena partnern arbetar som bussförare och den andre arbetar som undersköterska inte skulle kunna få ersättning för VAB om deras barn blir sjuk och behöver stanna hemma från förskolan. Konsekvensen av barnets sjukdom blir således att hela familjen blir fattigare. Men hade föräldrarna i stället varit två läkare med högre löner hade ersättning betalats.

Risken är överhängande att ekonomiska och sociala klyftor mellan inrikes- och utrikesfödda personer i Sverige ökar till följd av regeringens politik. Förslagen utgör ett principiellt steg bort från den generella välfärdsmodell som präglat det moderna Sverige. Att frågan om skälig levnadsnivå villkoras till förvärvsarbete, medborgarskap samt permanent och laglig bosättning är uttryck för en nyttobaserad människosyn och medför en snabb reformering av den svenska välfärds- och samhällsmodellen. Det kan vi socialdemokrater aldrig acceptera.

Jag yrkar på:

- 23:1 Att Socialdemokraterna i Norrbotten verkar för att säkerställa och upprätthålla en generell välfärdsmodell utan differentiering eller kvalificering baserat på individers vistelsetid i Sverige.

Sara Risberg, Älvsbyns AK

Medlemsmötet 2025-12-07 ställer sig bakom motionen och antar den som sin egen

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 23

Motionens intentioner ligger i linje med socialdemokratins grundläggande syn på en stark, generell och solidariskt finansierad välfärd. Vi Socialdemokrater verkar för en välfärdsmodell som bygger på generell tillgång, jämlikhet och sammanhållning, där rättigheter och skyldigheter går hand i hand.

Det är viktigt att konstatera att den svenska välfärdsmodellen redan idag innehåller olika former av kvalificering och differentiering, särskilt inom delar av socialförsäkringssystemet. Flera förmåner är kopplade till arbete, inkomst eller tidigare inbetalningar, medan andra är bosättningsbaserade.

Frågan om hur välfärden utformas och finansieras måste alltid ta hänsyn till långsiktighet, drivkrafter till arbete samt legitimiteten i systemen. Mot denna bakgrund bedöms motionen som besvarad.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att anse att-sats 23:1 för besvarad

24. Införande av rätt till ledighet för att hälsa på sina gamla föräldrar som är äldre än 85 år (VAF)

Befolkning i Sverige som blir äldre än 85 år ökar från år till år. Många av dem bor kvar hemma. Många kommuner vill dessutom att de äldre skall bo hemma så länge som möjligt. En anledning till detta är dels att det är ont om platser på äldreboende, dels att det blir billigare för kommuner. Resultat blir att många äldre känner sig ensamma i sitt eget hem. Det vore önskvärt att deras anhöriga hälsar på dem ofta i och med det. Som det är nu, om man inte har semesterdagar kvar, kan inte en arbetande vuxenperson tar ledighet från jobbet för att hälsa på sina gamla föräldrar. För att möjliggöra detta bör Socialdemokraterna därför

arbeta för att införa rätt till ledighet för att hälsa på sina föräldrar som är äldre än 85 år (VAF).

Jag yrkar på:

- 24:1 Att uppmana riksdagsledamöter för Socialdemokraterna i Norrbotten att samarbeta med de berörda utskott i riksdagen för att lämna förslag till riksdagen om införande av rätt till ledighet för att hälsa på sina gamla föräldrar som är äldre än 85 år (VAF)
- 24:2 Att Arbetarekommun antar motionen som sin egen och skickar den till distriktsårskongressen

Ruschadaporn Lindmark, Arvidsjaur

Arvidsjaur AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 24

Distriktsstyrelsen är helt överens med motionären att av de stora utmaningarna är allt fler äldres ensamhet. Vi har generellt en väldigt positiv utveckling där vi lever betydligt längre, får förmånen att vara friska och många gånger leva ett gott liv, fram till de sista åren i livet.

Det finns många områden där det skulle vara både angeläget och önskvärt att vi använder våra gemensamma resurser för att möjliggöra ett gott liv. Men vi ser tyvärr i stället ett samhälle som drar sig undan och prioriterar skattesänkningar för de med redan god ekonomisk situation. Vi får ett samhälle där vi inte ens har möjlighet att trygga de mest grundläggande behoven varför införandet av ett VAF idag inte är en prioriterad reform.

Vi bedömer det också angeläget att skilja mellan perspektiven att hälsa på sina äldre föräldrar och att vårda våra anhöriga, vilket samhället redan har möjliggjort utifrån behov och möjligheter.

Att vårda en förälder i Sverige är en frivillig insats utan lagstadgad skyldighet för barn (undantag finns för makar), men genom stöd från kommunen (hemtjänst, anhörigkonsulent, bidrag) och Försäkringskassan (närståendepenning vid svår sjukdom).

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att avslå att-sats 24:1

Industri och naturtillgångar

25. Motion om tillskapande av en ekonomisk resurs för miljöåtgärd efter exploatering

I Norrälän finns naturtillgångar som mineraler av stort intresse för skiftande teknik. De företag söker rättigheter att exploatera mark kan sannolikt komma att bara lämna marken när man hämtat det man avsett. För kommande generationer är det rimligt att marken återställs till något av sin ursprungliga form, liksom det i miljöbalken anges att den som orsakar förstörelse av vattendrag ska åtgärda och bära dess kostnad.

När olika intressenter beviljas utföra aktiviteter i våra marker, bör vi förbereda oss på att den som brutit mark inte alltid finns kvar för att ta sitt ekonomiska ansvar att åtgärda skador i miljön. För att något lindra den skada som utvinning av mineraler innebär, bör en ekonomisk garant tillskapas för att återställa miljön.

Jag yrkar på:

- 25:1 Att Socialdemokraterna i Norrbotten verkar för att staten tillskapar en ekonomisk resurs för att möjliggöra att mark och miljö återställs efter att man brutit och exploaterat mark.
- 25:2 Att företag som beviljas att bryta mark i jakt på mineraler av olika slag, åläggs att betala in till den ekonomiska resursen inför och under bedrivande av aktiviteten.
- 25:3 Att den ekonomiska resursen säkerställs innan exploatering sker.

Gunilla Rova, SSTS Boden, Norrbotten

Bodens AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 25

Vi delar motionärens grundläggande ambition om att natur- och miljöskador till följd av exploatering ska förebyggas och åtgärdas, samt att ansvaret för detta ska bäras av den som orsakar skadan. Principen om att förorenaren betalar är en bärande del av både svensk miljölagstiftning och Socialdemokraternas politik.

Redan i dag finns i miljöbalken krav på efterbehandling och ekonomisk säkerhet vid miljöfarlig verksamhet, inklusive gruv- och mineralutvinning. Dessa regler innebär att verksamhetsutövare kan åläggas att ställa ekonomiska garantier för återställande av mark och miljö innan exploatering påbörjas. Vidare har Socialdemokraternas partikongresser vid upprepade tillfällen beslutat att stärka miljöansvaret vid exploatering av naturresurser samt att säkerställa att företag tar fullt ansvar för de miljökonsekvenser deras verksamhet medför.

Vi har också verkat för skärpta krav på tillståndsprövning, tillsyn och efterbehandling inom ramen för befintligt regelverk, samt för att staten ska ha ett tydligt ansvar för att lagstiftningen efterlevs. Frågan om ekonomiska säkerheter och ansvar vid gruv- och mineralverksamhet är därmed redan föremål för politiskt arbete och omfattas av fattade beslut.

Mot denna bakgrund bedöms motionens intentioner vara tillgodosedda genom gällande lagstiftning och Socialdemokraternas tidigare ställningstaganden.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att anse att-sats 25:1-25:3 besvarad.

26. Nyttjande av våra naturtillgångar

I Sverige idag nyttjas många av våra naturtillgångar så som vattenkraft, vindkraft, skog och gruvor både av svenska och utländska företag. Regionerna där naturtillgångarna finns får sällan eller någon kompensation. När naturtillgångarna tagit slut lämnas regionen åt sitt öde och möjligheten till överlevnad upphör och i värsta fall med framtida miljöproblem. Den lokala regionen borde därför kompenseras på både lång och kort sikt med exempelvis ekonomiska ersättningar, infrastrukturella åtgärder, garantier om miljöåterställning mm.

Jag yrkar på:

- 26:1 Att Socialdemokraterna i Norrbotten verkar för att staten ställer motkrav i form av exempelvis lokala samhällsinvesteringar.
- 26:2 Att Bodens Arbetarekommun antar motionen som sin egen och överlämnar den till distriktskongressen.
- 26:3 Att Distriktskongressen uppdrar till Norrbänk att driva frågan i Socialdemokraternas riksdagsgrupp om att vid nyttjande av naturtillgångar skall krav ställas om regionala kompensationer på kort och lång sikt.

Lars Johansson, Södra S-förening, Boden

Bodens AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 26

Vi delar motionärens uppfattning att nyttjandet av Sveriges naturtillgångar måste ske på ett sätt som bidrar till hållbar utveckling, långsiktig regional tillväxt och lokal samhällsnytta. Naturresurser som vattenkraft, vindkraft, skog och mineraler är strategiskt viktiga för Sveriges klimatomställning, industriella utveckling och energiförsörjning, men deras användning innebär också påfrestningar för de lokala samhällen där verksamheten bedrivs.

Socialdemokraternas kongress har slagit fast att klimatomställningen och industrins utveckling ska vara rättvis och förankrad i hela landet. Det innebär att staten behöver ta ett

tydligare ansvar för att säkerställa att investeringar i naturresursbaserad verksamhet också bidrar till lokala arbetstillfällen, infrastruktur, bostadsbyggande och samhällsservice. Partiet har därför betonat vikten av statliga styrmedel, villkor i tillståndprocesser och krav på samhällsinvesteringar, snarare än särskilda skatter.

Att ställa motkrav vid exploatering av naturtillgångar – exempelvis i form av lokala samhällsinvesteringar, infrastrukturentsatsningar och tydliga garantier för miljöåterställning – ligger väl i linje med Socialdemokraternas politik om att kombinera industriell utveckling med social och regional rättvisa. En sådan inriktning stärker den lokala acceptansen, bidrar till långsiktig hållbarhet och säkerställer att omställningen kommer hela samhället till del.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att bifalla att-sats 26:1

27. Gruvnäringen och andra naturtillgångar i norr genererar mycket pengar till staten

De som arbetar i gruvorna är ofta arbetspendlare och många miljoner i skatteintäkter försvinner från gruvsamhällena och hamnar i andra kommuner runt om i landet. Samtidigt är bolagsskatten helt statlig sen 40 år tillbaka i tiden och följden blir att kommunerna inte får ta del av gruvornas vinst. Arbetslösheten i norr är som lägst runt 2 %, genomsnittet i Sverige ligger på 8,7 %.

Många kommuner i norra Sverige har stora ekonomiska problem främst med att få en fungerande välfärd och bostadsbristen är stor. Många i norra Sverige efterfrågar liknande regler som i Norge Finland eller Kanada.

I Finland så går 60 % av gruvskatten till kommunen där gruvan finns. Syftet med skatten är att gruvmineralerna ej är förnybara, naturvärden som försvinner.

Vi yrkar på:

- 27:1 Att fördelningen av bolagsskatten ska ses över.
- 27:2 Att bolagsskatten ska ge alla kommuner som har gruvnäring, vatten- och vindkraft del av de vinster som genereras.
- 27:3 Att motionen skickas till AK i Kalix samt att den skickas vidare till distriktskongressen 2026 för vidarebefordran till "Norrbottensbänken".

Anette Wernersson, Dan Brännmark

Socialdemokraterna Kalix

Kalix Ak beslutade att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 27

Vi delar motionärernas starka engagemang för att stärka de ekonomiska förutsättningarna i kommuner där gruvnäring, vattenkraft och vindkraft bedrivs. Det är odiskutabelt att dessa näringar genererar stora värden för Sverige som helhet, samtidigt som de innebär påfrestningar lokalt i form av miljöingrepp, bostadsbrist, infrastrukturbehov och ökade krav på välfärden. De problem som lyfts kring arbetspendling, skattebasens utflöde och kommunernas begränsade ekonomiska handlingsutrymme är väl kända och reella.

Vi delar motionärens syn på att värden från utvinning av exempelvis gruvor och mineralutvinning borde komma lokalsamhället till del men när det gäller att se över fördelningen av bolagsskatten, har Socialdemokraterna vid upprepade kongressbeslut slagit fast principen om att bolagsskatten ska vara statlig och ingå i ett nationellt, sammanhållet skattesystem. Syftet är att säkerställa likvärdiga villkor för företagande i hela landet samt att möjliggöra en solidarisk omfördelning mellan regioner. En förändrad fördelning av bolagsskatten riskerar att skapa betydande skillnader mellan kommuner med olika näringsstruktur och därmed försvaga den gemensamma finansieringen av välfärden.

Vad gäller att föreslaget att kommuner med gruvnäring, vatten- och vindkraft ska få en direkt andel av vinsterna genom bolagsskatten, har partiet konsekvent valt en annan väg. Socialdemokraterna har inte ställt sig bakom förslag om särskilda kommunala andelar av bolagsskatt eller införande av särskilda naturresursskatter på lokal nivå. Skälet är att sådana lösningar riskerar att snedvrider konkurrensen, försvåra långsiktiga investeringar och leda till ökade regionala klyftor, även om de på kort sikt kan stärka enskilda kommuners ekonomi.

I stället har partiet på kongressen 2025 beslutat att lokalsamhällen ska få mer del av det värden som uppstår när naturresurs utvinns. Samtidigt har Socialdemokraterna tydliggjort statens ansvar för att de värden som skapas ska komma berörda regioner till del genom generella statsbidrag, riktade satsningar på infrastruktur och bostadsbyggande, aktiv regionalpolitik samt genom krav på företag att ta ansvar för miljö, arbetsvillkor och lokal samhällsutveckling.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att anse att-sats 27:1-27:2 besvarad

Utbildning för ökad kunskap och innovation

28. Nu bygger vi framtidens folkhem! Dags att utveckla LTU!

Framtidens finns i Norrbotten, det är här vi vill att folk ska leva. För att hela Norrbottens ska leva och växa måste den regionala kompetensförsörjningen säkras. Ett sätt att göra detta är att utöka utbudet av program på Luleå tekniska universitet. På så sätt kan vi få fler att flytta till Norrbotten, få fler att stanna kvar och säkra kompetensförsörjningen.

LTU är länets enda universitet med främst många tekniska utbildningar. Men idag finns det alldeles för få linjer utanför det tekniska området. Norrbotten behöver ha fler kulturella utbildningar och utbildningar inom vården. Nyligen öppnades psykologprogrammet på LTU, en bra början men fler utbildningar behövs, särskilt fler som leder till en yrkesexamen, såsom läkarprogrammet.

En utökning av LTUs utbildningar stärker inte bara kompetensförsörjningen i länet, det kommer även skapa ett mer jämställt universitet. En breddning av utbildningar skapar förutsättningar för fler att söka. Alla ska kunna välja att plugga på Luleå tekniska universitet oavsett vilket intresse man har. De som bor i länet ska heller inte behöva flytta från länet för att utbilda sig till sitt drömyrke. Om man genomför sin utbildning i länet finns det även en stor chans att man stannar kvar i länet efter examen när det finns jobb.

Jag yrkar på:

- 28:1 Att Socialdemokraterna i Norrbotten verkar för att utöka utbudet av program på Luleå Tekniska universitet
- 28:2 Att Boden Arbetarekommun antar motionen som sin egen och skickar motionen till Socialdemokraterna i Norrbottens distriktsårskongress
- 28:3 Att Socialdemokraterna i Norrbotten antar motionen som sin egen

Elina Eriksson, SSU-Boden

Bodens AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 28

Distriktsstyrelsen delar motionärens uppfattning om att Luleå tekniska universitet (LTU) spelar en avgörande roll för länets utveckling, kompetensförsörjning och attraktivitet. Ett breddat och utvecklat utbildningsutbud är centralt för att möta både arbetsmarknadens framtida behov och människors möjlighet till utbildning och livslångt lärande – i hela Norrbotten.

Den gröna omställningen, den tekniska utvecklingen och välfärdens kompetensbehov ställer ökade krav på tillgången till högre utbildning och forskning. Genom att verka för ett utökat programutbud vid LTU kan fler ges möjlighet att studera i regionen, samtidigt som näringsliv och offentlig sektor får bättre förutsättningar att rekrytera rätt kompetens.

Socialdemokraterna i Norrbotten ska därför fortsatt och aktivt verka gentemot regeringen och ansvariga myndigheter för att stärka LTU:s förutsättningar, inklusive ökade resurser och möjligheter att utveckla och etablera nya utbildningsprogram som svarar mot regionala och nationella behov.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att bifalla att-sats 28:1

29. Höjt CSN för Framtidens folkhem

Den ekonomiska krisen slår mot alla i vårt samhälle. Familjer går på knäna medan allt blir dyrare. Det går inte att undgå att detta även drabbar barn och unga i vårt land. Klyftorna ökar och ungas ekonomi måste tas i hänsyn. Barn- och studiebidraget är idag en inkomstkälla som unga har. Sist detta bidrag höjdes var 2018 från 1050 kr till 1250kr. Alla vet att inflationen har stigit rejält sedan denna siffra sattes. Idag föreslår Socialdemokraterna en höjning av barn- och studiebidraget med 200kr, men detta kommer inte räcka för att unga ska kunna leva ett meningsfullt liv. Hade bidragen följt med inflationen hade siffran legat på ca 1600 kr och då räknar man inte med en höjning. Vi behöver inflation anpassa och höja barn- och studiebidraget för att framtidens folkhem behöver en rättvis fritid för våra unga.

Jag yrkar på:

- 29:1 Att Socialdemokraterna verkar för ett höjt barn och studiebidrag till 2000kr
- 29:2 Att Bodens arbetarekommun antar motionen som sin egen och skickar motionen till distriktsårskongressen
- 29:3 Att Socialdemokraterna i Norrbotten antar motionen

Elina Eriksson SSU-Boden

Bodens AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 29

Precis som motionärerna påpekar har det varit flera år under den gångna mandatperioden som inneburit hög inflation. Det har gjort svenskarna relativt sett fattigare och över 10 års reallöneökningar åts upp av inflationsåren. Särskilt utsatta är just barnfamiljer både för att de har större utgifter än hushåll utan barn och för att flera av de stöd som finns i den ekonomiska familjepolitiken, till skillnad från många andra förmåner i socialförsäkringssystemen, inte räknas upp med inflationen. Sverige är det enda landet i Norden som inte höjt barnbidraget under dessa år. Högerregeringen har i stället prioriterat att sänka skatten riktat till de som har de allra högsta inkomsterna.

Studiebidraget är en del av studiehjälpen som även omfattar till exempel stödet till inackordering som finns för elever som går i skolor långt ifrån föräldrahemmet, specifikt friskolor eftersom inackordering i kommunala skolor långtifrån hemorten betalas av hemkommunen. Inte heller det statliga stödet till inackordering har räknats upp på många år.

Vi socialdemokrater har under mandatperioden återkommande lagt förslag i riksdagen om att höja barnbidrag och studiebidrag på olika sätt, senast i vår budgetmotion för 2026 förslög vi, som motionärerna skriver en höjning, om 200 kr. Att höja barn- och studiebidragen är en viktig åtgärd. Partikongressen i maj 2025 slog fast följande:

”För att stärka barnfamiljerna ska en översyn göras över hela familjepolitiken. Vi vill höja barnbidragen och förstärka bostadsbidraget permanent. Även andra delar av familjepolitiken

behöver ses över för att säkerställa barns rättigheter och att utsatta hushållsekonomiska standard inte urholkas. Däribland flerbarnstilläggets och snabbhetspremiens funktion, hur stödet till ensamstående föräldrar kan förbättras, hur föräldraförsäkringen blir mer jämställd och individualiserad samt hur vardagen för familjer med barn som har sjukdom eller funktionsnedsättning kan underlättas.”

Distriktsstyrelsen, liksom partikongressen, delar alltså motionärens ambition att höja barn och studiebidraget. Att binda oss vid en exakt nivå i ett beslut på kongressen låter sig dock inte göras. Därmed bör motionen avslås.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att avslå att-sats 29:1

30. Nu bygger vi Framtidens folkhem! Dags för fler ungdomsgårdar och motorgårdar.

Det finns stora skillnader mellan att vara ung i Norrbotten och i resten av Sverige. Här har vi stora avstånd och glest befolkade kommuner. Men precis som alla andra vill unga i Norrbotten träffas, umgås och ha roligt tillsammans. Tyvärr är denna möjlighet begränsad.

Unga har inget annat val än att träffas med eporna på en parkering. Har du däremot inte tillgång till en epa eller har andra fritidsintressen så riskerar du som ung att fastna hemma. För någon alternativ plats finns inte. Därför behöver vi se till att alla unga ska kunna ha en trygg plats där de kan träffas och ha roligt. En ungdomsgård kan säkerställa att ungdomar både får ett socialt och ett tryggt sammanhang.

Samtidigt är många unga i Norrbotten motorintresserade och detta intresse behöver tas på allvar. Många vuxna klagar ofta på epor och speciellt ljudnivån och nedskräpningen epaträffar kan skapa. En motorgård är en plats där unga motorintresserade kan träffas, skruva i bilen och lyssna på musik. Allt på en förbestämd plats där vi kan se till att inga boende i närheten blir störda.

Det är dags att ta ungas fritid på allvar. Vi ska ha en möjlighet till ett meningsfullt liv, oavsett ålder. Därför behöver vi en ungdomsgård och en motorgård i varje kommun i Norrbotten.

Jag yrkar på:

30:1	Att Socialdemokraterna verkar för att varje kommun i Norrbotten ska ha en ungdomsgård
30:2	Att Socialdemokraterna verkar för att varje kommun i Norrbotten ska ha en motorgård
30:3	Att Bodens Arbetarekommun antar motionen som sin egen och skickar motionen till Socialdemokraterna Norrbottens distriktskongress
30:4	Att Socialdemokraterna i Norrbotten antar motionen som sin egen

Elina Eriksson, SSU-Boden

Bodens AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 30

Distriktsstyrelsen delar motionärens mycket tydliga beskrivning om hur viktigt det är med mötesplatser för människor, inte minst för unga människor att bilda vänskaper tidigt i livet.

Att se vårt samhälles unga hitta glädje eller stöttning på en trygg plats är något vi önskar alla ha tillgång till. Det kan mycket väl vara på just en ungdomsgård eller motorgård, kanske på en kulturskola eller annan fritidsaktivitet som detta uppstår. Det ser olika ut i olika delar av landet och kommunerna hur dessa mötesplatser är uppbyggda, om de bedrivs under kommunens ansvar eller om det är en eller flera föreningar som driver ortens ungdomsgård eller annan öppen verksamhet.

Vi menar att just att-satserna i denna motion är något som blir en fråga på kommunal nivå och svårt för oss att slå fast att varje kommun ska ha precis en ungdomsgård och en motorgård då det ser olika ut.

När vi träffas på distriktsårskongressen så kommer vi vara politiska företrädare från hela länet samlade. Här finns en styrka att ta nytta av hemma i våra arbetarekommuner för att lyfta det intresset och behovet som finns just där. Om det så är en motorgård eller replokal som saknas på orten eller vid helt andra frågor så är vi många kan erbjuda att skapa tid för att diskutera intressefrågor och erbjuda mentorskap.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att avslå att-sats 30:1-30:2

31. Avskaffa fribeloppet under Sommaren

Fribeloppet anger den gräns för hur stora inkomster en student kan ha samtidigt som hen studerar och får CSN. Under juni och juli månad får studenter i regel inte studiemedel. Studenter får endast studiemedel under dessa månader om de läser sommarkurser. Eftersom studiemedel inte betalas ut under dessa månader, bör inte heller de inkomster som studenten tjänar räknas in i fribeloppet.

Jag yrkar på:

- 31:1 Att Socialdemokraterna Norrbotten verkar för att avskaffa fribeloppet under juni och juli månad
- 31:2 Att Socialdemokraterna Norrbotten antar motionen som sig egna och skickar den vidare till Socialdemokraternas partikongress 2029

Erika Frank

Piteå AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 31

Rätten till studiemedel begränsas om den studerande uppnår en viss inkomst under den tid då de har studiemedel. Den inkomstnivå vid vilken avräkningen av studiemedel börjar kallas för fribelopp. Fribeloppet beräknas per kalenderhalvår och står i relation till studiernas omfattning. Fribeloppet finns för att det ökar genomströmningen. Flera vetenskapliga studier har konstaterat att omfattande arbete parallellt med studierna ökar genomströmningstiden. För att upprätthålla en bra genomströmning behövs ett fribelopp som begränsar incitamenten att arbeta parallellt med studierna. Ett annat skäl för fribeloppet är att studiemedel är bidrag och genom statens försorg mycket förmånliga lån. Det finns ingen anledning att studerande med stora inkomster av till exempel näringsverksamhet eller kapital ska vara berättigade till detta. Studenter i akademien har oftast läsåret uppdelat på 22 studieveckor på våren och 18 studieveckor på hösten. För en heltidsstuderande är fribeloppet 2026, 114 676 kr per halvår (januari-juni, juli-december). Vilket motsvarar ca 19 100 kr/månad (inkomst före skatt).

Regeringen Löfven tillsatte 2017 utredningen ”Studiemedel för effektiva studier” som lämnade sitt slutbetänkande 2018 (SOU 2018:). Utredningen hade i uppdrag att utreda möjligheterna att slopa fribeloppet under feriemånaderna, precis som motionären föreslår. Utredningen konstaterar att det skulle kräva stor administration och förordar i stället en lösning som innebär att fribeloppet ska differentieras mellan kalenderhalvåren eftersom studenter som sommarjobbar oftast får sin lön i efterskott och alltså har intäkterna av sommarens arbete under det andra kalenderhalvåret. Distriktsstyrelsen förstår motionärens motiv men ser ingen anledning att införa mer generösa regler för fribeloppet än vad som nu gäller.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att avslå att-sats 31:1

Infrastruktur

32. Motion ang. Produktionsfaktorskatt (PROMS)

Om införandet av en produktionsfaktorskatt i takt med ökad automatisering

Samhället står inför en snabb teknologisk omvandling. Digitalisering, robotisering och artificiell intelligens förändrar arbetsmarknaden i grunden. Många arbetsuppgifter som tidigare utförts av människor tas nu över i allt snabbare takt av maskiner, algoritmer och automatiserade system.

Denna utveckling innebär stora möjligheter till ökad produktivitet och ekonomisk tillväxt, men också betydande utmaningar för vårt skattesystem. I dag bygger stora delar av statens skatteintäkter på beskattning av arbete – genom inkomstskatter och arbetsgivaravgifter. När

andelen mänskligt arbete minskar riskerar därför skattebasen att urholkas, vilket hotar finansieringen av välfärden.

För att möta denna utveckling behövs en bredare och mer framtidssäker skattebas. En produktionsfaktorskatt skulle kunna vara en sådan lösning. Genom att beskatta produktionen som helhet – inte bara arbetsinsatsen – kan staten säkra intäkter även i ett samhälle där maskiner utför en allt större del av arbetet. En konsekvens till detta skulle kunna vara att vi delvis eller helt tar bort skatten på arbete.

En produktionsfaktorskatt kan utformas på flera sätt, till exempel genom:

- beskattning av kapital och automatiserad produktion,
- en differentierad bolagsskatt som tar hänsyn till graden av automatisering,
- eller en resursbaserad skatt som speglar användningen av energi, mark och råvaror.

Syftet är inte att bromsa teknisk utveckling, utan att skapa rättvisa och hållbara spelregler. Skattesystemet ska inte straffa mänskligt arbete och gynna kapitalbaserad produktion på ett sätt som snedvrider konkurrensen eller ökar klyftorna i samhället.

Genom att utreda införandet av en produktionsfaktorskatt kan Sverige ta ett steg mot ett skattesystem som är anpassat för framtidens ekonomi — där teknologisk utveckling, rättvisa och välfärdens finansiering går hand i hand.

Jag yrkar på:

- 32:1 Att Socialdemokraterna utreder möjligheten att införa ”proms”
- 32:2 Att Piteå Södra socialdemokratiska förening ställer sig bakom denna motion och skickar den vidare Piteå arbetarekommun
- 32:3 Att Piteå Arbetarekommun antar motionen och skickar den till Norrbottens partidistriktskongress
- 32:4 Att Norrbottenspartidistriktskongress antar motionen till Socialdemokraternas partikongress
- Att: Socialdemokraternas partikongress antar motionen

Stefan Alenius

Piteå AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 32

Vi i distriktsstyrelsen vill tacka motionären för en väldigt innovativ motion som utmanar den traditionella beskattningen.

Motionären tänker sig att vi ska utreda möjligheten att införa en produktionsfaktorskatt som ska beskatta produktionen som helhet, inte bara arbetsinsatsen.

Svagheten i förslaget är dels att vi via mervärdesskatten redan beskattar värdehöjningen av produkten/tjänsten i respektive led, dels att det enligt förslaget endast torde vara lämpligt på delar av näringslivet, d v s främst tillverkande företag och företag som använder våra naturresurser.

Exempelvis ett tjänsteföretag torde inte påverkas av ett införande av PROMS i någon större utsträckning.

Det vore också en helt unik skatt som skulle riskera att försämra svenska företags konkurrenskraft inom det segment av företag som främst skulle omfattas av PROMS.

Även om tanken med motionen är spännande och innovativ, anser vi inte att tiden är mogen för att utreda PROMS och föreslår sålunda att motionen avslås.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att avslå att-sats 32:1

33. Motion ang. hastighetsbegränsare för utländska tunga fordon

För ökad trafiksäkerhet och rättvis konkurrens

Bakgrund

I Sverige är alla tunga lastbilar skyldiga att vara utrustade med hastighetsbegränsare, vanligtvis inställda på högst 90 km/h. Det är en viktig åtgärd som bidrar till ökad trafiksäkerhet, minskade utsläpp och en mer hållbar transportsektor.

Trots detta ser vi att många utländska lastbilar som kör på svenska vägar inte följer samma regler i praktiken. Detta leder till att utländska åkerier kan köra snabbare än svenska – vilket skapar både säkerhetsrisker och oschyssta konkurrensvillkor.

Problem

- Trafiksäkerheten: Tyngre fordon som kör i högre hastigheter utgör en ökad risk för allvarliga olyckor.
- Rättvis konkurrens: Svenska åkerier följer lagar och regler, medan vissa utländska aktörer kan ta genvägar genom att köra snabbare och billigare. Det snedvrider konkurrensen.
- Miljö och klimat: Högre hastigheter innebär ökad bränsleförbrukning och därmed större utsläpp av koldioxid och partiklar.

Motivering

Samma regler ska gälla för alla som kör på våra vägar – oavsett vilket land man kommer ifrån. Det handlar om trafiksäkerhet, schyssta villkor och klimathänsyn.

Genom att säkerställa att även utländska tunga fordon har fungerande hastighetsbegränsare stärker vi både tryggheten för trafikanter och konkurrensen för svenska åkerier som följer lagen.

Jag yrkar på:

- 33:1 Att Socialdemokraterna inom ramen för EU-samarbetet driver på för gemensamma regler och effektiva kontrollsystem av hastighetsbegränsare för alla tunga fordon som trafikerar unionens vägar.
- 33:2 Att svenska myndigheter ges tydliga befogenheter och resurser för att kunna stoppa, bötfälla och vid behov ta fordon ur trafik när manipulerad utrustning upptäcks
- 33:3 Att Piteå Södra socialdemokratiska förening ställer sig bakom denna motion och skickar den vidare Piteå arbetarekommun
- 33:4 Att Piteå Arbetarekommun antar motionen och skickar den till Norrbottens partidistriktkongress
- 33:5 Att Norrbottenspartidistriktskongress antar motionen till Socialdemokraternas partikongress
- 33:6 Att Socialdemokraternas partikongress antar motionen

Stefan Alenius

Piteå AK beslutar att bifalla motionen i sin helhet.

Distriktsstyrelsens utlåtande över motion 33

Distriktsstyrelsen delar motionärens problembeskrivning gällande bristen på krav för utländska tunga fordon. I Sverige kör vi med schyssta villkor och sund konkurrens där de transportpolitiska målen ska fortsatt gälla. Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomisk effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa. Dessa mål skall gälla och att hastighetsbegränsare ska omfatta även utländska tunga fordon är en viktig del i dessa.

Detta yrkande från motionären är också en viktig del i måluppfyllelsen gällande Agenda 2030 med bland annat följande delmål:

- Halvera antalet dödsfall och skador i vägtrafikolyckor i världen
- Skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer

- Transportförsörjningen måste bli samhällsekonomiskt effektiv

Här är en sund konkurrens på lika villkor viktig och de effekter som orsakar externa kostnader för transport omfattar buller, luftföroreningar, föroreningar i mark och vatten, utsläpp av växthusgaser för att nämna några.

Därtill har många vägarna som sin arbetsplats- transportsektorn, räddningstjänst, ambulans, hemtjänst och kollektivtrafik. De kör dag som natt, året runt, i alla väder och ofta på vägar som är i dåligt skick och bristfälligt upplysta. Trygga och säkra vägar är därför en förutsättning för en god arbetsmiljö och givetvis spelar hastigheterna längs dem en betydande roll.

Sverige har internationellt setts som ett föregångsland i trafiksäkerhetsarbetet och den S-ledda regeringen beslutade år 2020 om ett nytt etappmål till 2030 som innebär en halvering av antalet döda och en minskning av antalet allvarligt skadade med minst 25%.

Det systematiska och förebyggande arbetet med förbättrad fordonssäkerhet, bättre infrastruktur och effektiv trafikövervakning måste därför fortsätta och utvecklas där regler bör gälla lika i Sverige och EU.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta

Att bifalla att-sats 33:1-33:2